

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno	Din 20—
pololetno	Din 10—
četrtletno	Din 5—
posamezna številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

mali oglasi do 9 petih vrst	à Din 1-50
večji inserati od 10 petih vrst naprej	à Din 2-—
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst	à Din 3-—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Govor tov. Pucelja.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Po kratkem uvodu, v katerem je tov. Pucelj nastopil proti temu, da ministri sami motijo govornike, ko je vendar njihova dolžnost, da poslušajo glas naroda in govori poslancev so glas naroda, je tov. Pucelj izjavil.

»Gospodje narodni poslanci! Ko je bila stvorena sedanja vlada g. Nikole Pašiča, je naletela z majhnimi izjemami na splošno zadovoljnost. Z novo homogeno radikalno vlado so bili predvsem zadovoljni radikalni. Razloge poznamo in to veselje je upravičeno... Toda, gospodje, v istem času smo slišali, da so s homogeno radikalno vlado zelo zadovoljni i federalisti i avtonomisti i bosanski narod, pa celo tudi Nemci in Rumuni... Boga mi, že sem mislil nekaj časa, kako težko meni, kor se ne morem strinjati s tem velikim zadovoljstvom in čeprav je izgledalo nekaj časa, kakor da hoče zgodovina dati tej vladi naslov

»vlade splošne zadovoljnosti«.

Po govoru g. Pašiča in po vladni deklaraciji, pa je začelo to splošno zadovoljstvo padati in vse kaže, da bo skoraj zginilo »ko mana, če pobrana ni bila od uri pravi«, da se poslužim besed našega Prešerna. Je sicer še nekaj optimistov, med katere sta spadala, kakor izgleda, do tega trenutka ali vsaj do začetka govora g. Pribečevića i gospod Korošec i g. Spaho, dočim so njihovi mlajši že dali duška svojim čustvom. In v resnici, gospodje poslanci, vsak, kdor je prečital vladno deklaracijo, mora biti nezadovoljen in mislim, da je tudi med vami, gospodje iz vladne večine, takih, ki bi želeli, da bi bila deklaracija vsaj malo jasnejša, odločnejša, nekaj kompasa za delo in ravnanje sedanje vladne večine. Tako mislim jaz, vi morda drugače.

Nejasnost deklaracije.

Toda vladna deklaracija izbegava vsem vprašanjem zunanje in notranje politike, na katera bi želeli jasen in točen odgovor in mesto jasneje cilja ter čistega in dobrega ljutomerskega vina, nam podajajo čašo beogradske limonade, v slogu Pitije, da nihče ne zna, kaj je hotela gospoda s tem povedati.

Za naše brate!

Mene kot Slovenca n. pr. veliko bolj ko ruhrsko vprašanje zanimajo koraki, ki jih misli sedanja vlada podvzeti, da zasigura našim bratom na Koroškem tako toplo gnezdo, kakor ga imajo pri nas Nemci. Mene bi v zunanji politiki predvsem zanimalo, na kakšen način misli vlada popraviti to, kar je v tem oziru zamudila ukreniti za časa Seiplovega bivanja v Beogradu. Dalje ne vidim v deklaraciji niti besede o Reki, o pregovorih z Italijo in o njenih novih zahtevah glede razgraničenja, zlasti pogrešam vse to, ker silovito trpe naši ožji rojaki vsled šikan Italijanskih, pa tudi naših obmejnih oblasti. — Slovenski kmet konstatira z žalostjo, da ni v vladni izjavi niti besede o tem, kar je za nas zelo važno vprašanje. Plaši me, da se ne bo po dosedanjih izkušnjah vlada proti našemu zapadnemu sosedu še v naprej ponašala tako, kakor mi Slovenci ne želimo, da bo namreč na našo škodo mehka in popustljiva, kakor se je to do sedaj še vedno zgodilo. Iz teh razlogov zlasti obžalujem, da o vsem tem ni v vladni deklaraciji niti besede.

V notranji politiki nič boljša.

Glede zunanje politike predstavlja vladna deklaracija pravo grško Pitio, ravno tako in celo še bolj pa glede notranje politike. Ne ve se, ali hoče vlada izvesti vidovdanske revizije, ali je za revizijo in v tem primeru, ali je za federativno mirotvorno republiko ali za našo klerikalno avtonomijo, ali pa za bosanski narod. V tem pogledu ne reče vlada niti besede, temveč sa-

mo pravi, da je za razgovorjanje, toda v resnici je le za vladanje. Hvala Bogu in Radiću, da more vlada ta teoretizirati o koristnosti razgovorjanja in sporazumevanja in da tako lepo vlada z eno samo tretjino poslancev v skupščini. (Posl. Džirković: Vrzite jo!) Žalostno je, gospoda, da samo izkoristite položaj, odgovornost nosijo pa drugi!

Toda, gospoda, vlada bi nam morala tu jasno in razločno povedati vse, kar nas more v prvi vrsti zanimati. Pri nas so n. pr. strankarji g. Korošca obljubovali narodu, da bo, če zmaga njegova lista, slovenski narod dobil avtonomijo, to je, da bo finančno popolnoma samostojen, da bo davek zmanjšan, da se bo trošil le v Sloveniji, da se bodo vrnilli slovenski fantje iz Macedonije in da bo draginja takoj padla. (Smeh na levi.)

Gospoda! Mi vsi vemo, da se pogaja g. Korošec v imenu bloka z g. Pašičem in da ta pogajanja zelo lepo napredujejo, ker pripovedujejo agitatorji g. Korošca, kako da se obljubljena avtonomija že bliža, pa tudi Korošev tisk sam je zopet pričel hvaliti g. Pašiča, o čegar vladi je za časa prejšnje koalicije govoril, da je pomnila ta vlada — znana pod imenom Pašić-Puceljeva vlada — po mnenju g. Korošca in njegovih prijateljev višek korupcije in zla za slovenski narod. Ker pa je Korošev tisk pričel hvaliti g. Pašiča, je za nas Slovence, ki smo sodelovali v Pašičevi vladi zelo težko, da o vsem tem v vladni izjavi ni niti besede. Mislim, da je vlada dolžna, da pojasni to, kar nas Slovence zanima in zato prosim spoštovanega g. Pašiča, da se izjavi: ali bodo dobili Slovenci obljubljeno avtonomijo in popolno finančno samostojnost, ali bodo zmanjšani davki, ali se vrnejo slovenski vojaki iz Macedonije in ali bo padla draginja? (Smeh na levi. Posl. Kobasica: Ne bo nič!) Prosim predsednika vlade, ne vas, da na to odgovori!...

In mislim, da odgovor predsednika vlade tudi zaslužim. Nočem, da bi iz gledalo, da smo se mi od SKS borili proti avtonomiji, ker je ne bi hoteli. Mi smo glasovali za sedanjo ustavo, ker se nam je reklo, da je domovina v opasnosti, iz ljubezni do vlade smo začasno popustili v svojem kmetemskem programu in glasovali za ustavo. Toda, gospoda, če je postala vlada preko noči iz Savla Pavel, potem je treba, da to pove, da moremo i mi menjati svoje mišljenje.

Za jasno besedo!

Gospoda moja! Naša javnost želi izvedeti resnico in to treba povedati neprikrito, pošteno in naravnost, vsega tega zavijanja, kaljenja, nočem žaliti, tega balkanskega zavlačevanja pa je dosti! Dajte narodu spasonosno geslo, povejte mu, kaj morete in hočete, in česa nečete in ne morete! Rešite, gospoda, narod od nezdavnih idej demagogov in ljudskih varalic, vrnite narodu pravi ponos in povedite ga na pravo pot!...

Nato je govoril tov. Pucelj

o ptujskih dogodkih

in povdaril, da je bila vlada večji katolik od samega papeža. Dr. Moser (nemški poslanec) je predčera tu popolnoma opravičeno in lojalno izjavil, da ne zahtevajo Nemci, da se organizacija nacionalistov v Ptuj in Mariboru razpusti, temveč da se samo krivci kaznujejo, torej ravno to, kar zahtevamo mi. Bilo bi zanimivo izvedeti, komu na ljubo daje naša vlada koncesije, katerih niti Nemci ne žele.

Kmetijska zakonodaja.

Gospodje poslanci! Na zadnjem mestu je naštetih v vladni izjavi kakih 20 različnih načrtov raznih zakonov, ki so vsi, več ali manj potrebni. V resnici,

dolgo življenje si želi vlada in naj ji da Bog zdravje, če resno misli, da vse to dovrši...

Edina stvar, ki me je v resnici zbolela, je omalovaževanje kmetijskih zahtev. V vladni izjavi se spominja šele na 11. mestu toliko potrebni kmetijski kredit in še za njim zakon o varovanju posevkov in živine. Mislim, da temu ni krivat sedanja vlada, temuč volivci sami, ki niso čutili potrebe, da pošljejo več kmetijskih ljudi v to hišo, da pošljejo sem več poslancev, ki bi imeli več razumevanja in srca za kmetovalca in njegove potrebe.

V naši zemlji je, kakor se to vedno rado povdarja, 82% kmetijskega ljudstva, toda za tako važen stan, za dvig kmetijstva, za povzdigo produkcije in s tem zmanjšanje draginje, pa postavlja vlada zakone komaj na 11. mestu. To obžalujem!

Kakor pa sem slišal z neke druge strani pa je gospod minister, ki upravlja ta resor, mnogo prenaradil one zakonske načrte, ki so bili izdelani za časa mojega ministirovanja in ki so bili osvojeni in odobreni od kmetijskega sveta, torej od strokovnega posvetovalnega organa ministra za kmetijstvo. Če stoji stvar tako, če so se izvršile te izjemne na škodo kmetovalca, potem že celo ne morem odobravati vladnega postopanja.

Zadružna zveza.

Ker klerikalci na naše težke očitke, ki smo jih priobčili v zadnjem »Kmetijskem listu« molče ko grob, jih ponavljamo in razširjamo. Se silno motijo klerikalni »gospodarji«, če mislijo, da jim bo molk pomagal. Nasprotno! Z molkom samo priznavajo, da je vse, kar smo pisali, čista resnica in bodo zato

znali tudi klerikalni zadružniki, da morajo paziti na svoj denar in ga ne nalagati tam, kjer se zadružni denar nalaga v kapitalistične svrhe in kjer se slabo gospodari.

Na občnem zboru Zadružne zveze je, kakor smo že poročali, očitel posestnik Borec iz kamniškega okraja, da ni dobila njegova zadruha, kljub garantiskemu pismu 17 posestnikov naprošenega kredita v znesku 2 milijonov K, da pa je dobila klerikalna kapitalistična družba takoj drugi dan nato posojilo v znesku 2 milijonov kron, pa čeprav je za posojilo jamčila samo družba kot taka. To pa zato, ker je eden glavnih funkcionarjev kapitalistične družbe prof. Remec, ki je podpredsednik Zadružne zveze.

Po občnem zboru se je o vsej tej zadevi govorilo v brezalkoholni gostilni v »Unionu«. V pogovoru je očitel dr. Basaj Borec, da je slab za drugar in da bi bilo kmalu konec zadružništva in seveda, kar je glavno,

„Grehi“ pokojnega Gustava Pirca.

Ne zadosti, da so poglani v smrt moža, ki si je s svojim delom, s svojo poštenostjo zaslužil častni naslov dobrotnika slovenskega kmeta, hočelo sedaj s pomočjo svojih hijenskih listov še opljuvati njegov spomin. Niti pred veličastjo smrti se ne ustavi besno sovraštvo klerikalnih paganov! Toda naj si zapomnijo te hijene sledeče:

Mogli ste zlomiti moža, ker ste na smrt zadeli skrb očeta, nikdar in nikoli ne boste dosegli, da bi vaš besomadeževal spomin moža, ki bo v svojih delih živel večno!

In da se bo to zgodilo, zato bomo skrbeli mi, zato se bo potrudilo vse ono pošteno kmetijsko ljudstvo, ki ne smatra hvaležnosti kot zastarele čednosti, temveč kot krščansko dolžnost. Ne samo v svojih delih, tudi v srcih poštenjakov bo živel pokojni Pirc in to bo najbolje obvarovalo nje-

Prezrta Slovenija.

Poleg vseh naštetih napak iz vladne deklaracije, pa ima vlada še vse polno drugih grehov na svoji vesti in vsled tega ne morem glasovati vladi za zapupnico.

V naknadnih kreditih sem opazil, da je vlada popolnoma prezrla in brskirala Slovenijo. To se je zlasti zgodilo pri naknadnih kreditih ministrov za javna dela in ministrstva za kmetijstvo, v katerih ni predvidene za Slovenijo niti pare, pa čeprav se zahteva od poljedelskega ministrstva skoraj 16 milijonov dinarjev naknadnih kreditov in se predvidevajo dela na Vrbasu, Bosni, Neretvi, Tisi in drugih krajih, za Slovenijo pa ni v tem pogledu določeno ničesar.

Tak način postopanja proti nam Slovincem, ki v državi najvestnejše in najtočnejše plačujemo davke, ki najvestnejše in najtočnejše izpolnjujemo vse svoje obveznosti, se ne more oprostiti in vi sami delujete s tem za radčarizem.

Tako preziranje Slovenije mi mora vzbuditi misel: Ali ni morda zbog takega vašega postopanja radčarizem opravičen!

Zaradi tega ne morem izreči vladi zaupanje ali pa da glasujem za njeno izjavo! (Odobrovanje pri demokratih in zemljoradnikih.)

klerikalne stranke, če bi bili vsi taki zadrugarji. Borec na ta neosnovan očitek seveda ni molčal, temveč je dejal, da bo zadružništva v resnici kmalu konec, če se bo delalo tako, da bo Zadružna zveza dajala posojila pač kapitalistom, ne pa zadrugam. In na to je dostavil Borec: »In zakaj se je tako delalo, vem čisto dobro, zato ker je pri kapitalistični družbi soudeležen prof. Remec. To naj dr. Basaj Remcu tudi pove!

Ker nikakor ne dvomimo, da je dr. Basaj naročilo Borec Remcu povedal, zato se silno, silno čudimo, da prof. Remec molči!

Ali pa je vse res?

In zakaj ima Zadružna Zveza še denar?

Na zadnjem občnem zboru Zadružne Zveze se je vodstvu Zveze očitalo tudi tole:

Za zadruge in za podpiranje zadružništva ni denarja, pač je imela Zveza toliko denarja preveč, da je dala poslanca Janezu Brodarju 800.000 kron

v volilne namene.

Tako se gospodari pri Zadružni Zvezi z zadružnim denarjem! Ni čuda, če Zveza potem zadrugam ne more izplačevati poštenih obresti in niti ne vlog.

je bil pri svojem delu in čeprav ga je bolelo, da s svojim delom nehoče povečuje tudi strankarski sloves klerikalcev, vendar ni mogel pustiti »Kmetijske družbe«, ker mu je bil interes kmetijskega ljudstva važnejši, ko pa vse drugo.

In to je glavni in največji »greh« Gustava Pirca!

Da dvigne produkcijo zemlje, je pričel Pirc učiti narod, kako se na moderen način obdeluje zemlja. Da pa prihrani kmetu čim več izdatkov, je upeljal pri Kmetijski družbi blagovni promet. In v tem je bistvo njegovega »greha«.

Z blagovnim prometom je dosegel Pirc dvoje. 1. Prvič je prihranil kmetu milijone premoženja, ker ga je osvobodil od raznih pijavk, da ni bilo kmetu treba preplačevati raznih potrebščin. 2. pa je pridobil »Kmetijski družbi« lepo premoženje, da je mogla vršiti svojo nad vse važno prosvetno nalogo. Šele vsled blagovnega prometa je postala »Kmetijska družba« to, kar je bila in je, zakaj »brez denarja ni muzike«, kakor je čisto dejal pokojni Pirc.

Poleg »Kmetijske družbe« pa se je pečala z dobavo kmetijskih potrebščin tudi »Gospodarska Zveza«, ki pa kljub svoji izraziti klerikalnosti in klerikalni vladi ni mogla delati teh dobčkov, kakor bi jih nekateri klerikalci radi delali. In zato so videli torej vodilni krogi pri »Gospodarski Zvezi« v »Kmetijski družbi« svojega glavnega konkurenta in zato so se pehali na vse načine, da vzamejo »Kmetijski družbi« blagovni promet. Ker niso mogli s to svojo namero vsled odločnosti Lampeta prodreti v »Kmetijski družbi« sami, so se za tekli na Dunaj in hoteli s pomočjo dr. Kreka doseči, da prepove Dunaj »Kmetijski družbi« blagovni promet. Toda previsoko so cenili na Dunaju Pirc in »Kmetijsko družbo« in zato je tudi ta namera klerikalcev ostala brezuspešna. Še naprej je »Kmetijska družba« s svojim blagovnim prometom uravnavala cene in vsako odiranje kmeta je bilo nemogoče.

Klerikalci pa so rabili denar, klerikalci pa so bili pohlepní po denarju. In ker so spoznali, da ne bodo nikdar ubili blagovnega prometa »Kmetijske družbe«, dokler ima besedo pri družbi Pirc, zato so sklenili, da je treba odstraniti Pirca.

Po preobratu se jim je nudila za to ugodna prilika. Njih uvidenih voditeljev, pa tudi nesebičnih voditeljev ni bilo več. Sušteršič je bil politično ubit, Lampe dejansko. Stvar je šla zato gladko in Pirc je zapustil »Kmetijsko družbo«.

Tedaj pa je storil Pirc svoj drug »greh«!

Da ohrani »Kmetijsko družbo« v vsem njenem obsegu slovenskemu kmetu, je podvel Pirc velik in težaven boj, da pride »Kmetijska družba« iz rok strankarjev, v roke kmetovalcev. In po hudem boju, ko niso hoteli klerikalci razpisati občnega zbora družbe, ko so se klop držali uzurpiranih mest v družbi, je zmagal slovenski kmet, »Kmetijska družba« je prešla v roke zavednih kmetovalcev — Gustav Pirc pa se je povrnil v družbo, ne več kot njen tajnik, temveč kot njen — predsednik.

Zopet so splavale po vodi klerikalne nade, zopet so se izjalovili računiki, ki so jih delali na račun kupčije z galico in njihov bes proti Pircu je narastel do skrajnosti.

Uvideli so, da ne ubijejo blagovnega prometa družbe, dokler je živ Gustav Pirc. Spoznali so, da ne bo družba nikdar njihova, dokler bo videl slovenski kmet v Pircu avtoriteto, dokler bo spoznaval v njem svojega prijatelja.

Zato so šli klerikalci korak naprej in sklenili, da morajo Pirc mo-

ralno na vsak način ubiti, da morajo zrušiti njegovo avtoriteto. Slovenski kmet ne sme verovati besedam svojega preizkušenega učitelja, on mora misliti o njemu slabo.

In hijene so pričele stikati po vseh kotih in kupovati duše, ki bi jim pomagale pri njihovem nečednem poslu. Tudi v to žalostno poglavje bo še posvetil plamen resnice, zakaj nič ni tako skrito, da ne bi enkrat postalo očito! Tik pred volitvami so nato izšli »Slovenčevci« napadi, o katerih pa prihodnjič.

Pač pa konstatiramo za danes sledeče:

Iz prav nobenih idealnih ozirov niso bili porojeni ti napadi in ostudna hinavščina je, če trde klerikalci, da so iz skrbi za Družbo ali pa iz strahu za poštenost pričeli s svojo gonjo proti Piru. Nasprotno je res, da niso bili klerikalci nikdar tako zadovoljni, ko tedaj, če je Družbo zadela kaka nesreča. Vsa Slovenija pa tudi ve, da se še nikdar vesoljna klerikalna stranka niti zmenila ni, če je prišel na dan kak, magari še tako težak greh, klerikalca.

Slo jim je samo za tem, da ubijejo Pirčev ugled in da dobe s padcem Pirca Kmetijsko družbo v roke in to moremo dokazati naravnost dokumentarno.

Pri pokojnem Gustavu Piru je bilo najdeno sledeče pismo:

V Ljubljani, dne 30. aprila 1923.

Odvetnik
Dr. Natlačen
Ljubljana

Milodolčeva cesta št. 8, I. nadst.
(nasproti hotela »Union«)
Telefon št. 537.

(Velečenjeni gospod tovariši!

Poravnalno ponudbo, ki ste mi jo stili z dne 23. t. m., sem priobčil mednarodnim faktorjem. Danes sem prejel odgovor. V smislu tega odgovora bi bila z naše strani poravnava mogoča pod nastopnimi pogoji.

1. Seja glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo, ki je sklicana za soboto, dne 5. maja, se mora takoj odpovedati. Izrečno naročilo imam, da se v kaka nadaljna poravnava pogajanja absolutno ne smem spuščati, če bi se ta seja ne odpovedala.

2. G. Gustav Pir mora takoj odstopiti kot predsednik »Kmetijske družbe«; s tem bi prenehal biti tudi član odbora »Kmetijske družbe«.

3. G. Gustav Pir umakne vse svoje tožbe proti odgovornemu ured-

niku »Slovenca« in plača vse v tej zadevi nastale stroške...

4. G. Gustav Pir se umakne iz političnega življenja.
Pod 5. in 6. je nato navedeno kako poročilo bo o poravnavi priobčil »Slovenec«, ki potem o stvari ne bo več pisal.

Dr. M. Natlačen, I. r.

Tako se torej glasi ta klerikalni dokument sramote, ki jasno razkriva vse njih nečedne namene.

Seja glavnega odbora Kmetijske družbe z dne 5. maja se mora odpovedati. To je prva in glavna zahteva klerikalcev, ki je tako za nje važna, da se sploh ne pogajajo, če se ta njih zahteva gladko ne sprejme.

In druga najvažnejša zahteva je, da odloži Pir predsedstvo in da sploh ni član odbora.

Zakaj to? Kaj ima seja glavnega odbora opraviti s Pirčevim afero?

Vse to takoj pojasnimo.
Na dnevnem redu seje glavnega odbora Kmetijske družbe z dne 5. maja je bila med drugim tudi točka:

določitev občnega zbora Družbe.

Ce bi se ta seja vršila in če bi bil pri seji navzoč Pir, čeprav le kot odbornik, potem je jasno, da bi bil občni zbor razpisan, kakor ga zahtevajo pravila Družbe.

Občnega zbora pa klerikalci nikakor nečejo, ker vedo, da letos kljub svoji marčni zmagi Družbe ne dobe v roke, kajti večina v družbi je še vedno protiklerikalna.

Zato so računali sledeče. Za 5. maja napovedana seja se ne vrši. S tem dobimo čas, Pir odstopi in njegovo mesto prevzame prvi podpredsednik, ki je Evgen Jarc, torej naš človek. Njegova skrb bo potem, da se določitev občnega zbora odloži do drugega leta, ko bo vodil volitve v podružnice naš človek in tedaj bomo imeli večino in potem bo razpisan občni zbor. Tak je bil njihov načrt, ki do gola razkazuje njih podle račune.

In ker je motil te njih dobičarske račune Gustav Pir, zato so zahtevali njegov padec.

V tem je bil glavni in največji greh Pirca!

Pa čeprav je padel Pir, vseeno ne bodo klerikalni računi uresničeni.

Delo Pirca je rodilo sad in danes je slovenski kmetovalec osamosvojen in v silbi bo tudi brez Pirca branil svoj interes.

Ne bo se posrečilo klerikalni manever s Kmetijsko družbo in Pirčev spomin ter njegovi »grehi« bodo k temu znatno pripomogli!

Predlog zakona o ustroju zakona.

Beograd, 30. maja 1923.

Poleg davčnega vprašanja je vojaško nesporno najvažnejše. Denarni in krvni davci, oba enako hudo prizadevata zlasti najnižje sloje in ker je med njimi kmet najštevilnejši, zato je SKS že v prejšnji skupščini vedno povdarjala zahtevo, da se uvede nov davčni zakon, ki bo pravičen in za vsi državo enoten in nov moderen vojaški zakon, ki bo, upoštevajoč izkušnje vojne, razbremenil zlasti kmečki stan, ki je nosil doslej glavno breme. Ko je svoječasno vladna gospoda s sodelovanjem naših klerikalcev razširila stari srbski vojaški zakon po celi državi, ni niti malo pomislila, kako je zlasti težko prizadela podeželsko prebivalstvo.

SKS je skušala to napako svojih prednikov popraviti s tem, da je ob vsaki priliki zahtevala za obe potrebi nove, moderne, pravične zakone. Obkrat pri pogajanjih za vstop v vladno, je stavljal klub poslancev SKS kot najvažnejši pogoj, da se doneseta nov davčni in vojaški zakon in se tako zlasti v prečasnih krajih odpravi velik del nezadovoljstva.

Obkrat je obljubil gospod Pašić, da se po našim zahtevam ugodilo, ker so upravičene, da se bodo zlasti pri vojaškem zakonu upoštevali naši temeljni nasveti. Tudi vseh pet vojnih ministrov, ki sem jih imel kot kolega za časa svojega ministiranja, so kazali veliko razumevanja za naše želje ob pogledu vojaških bremen, ki so v glavnem kulminirale: 1. da se službena doba skrajša; 2. da se upelje nadomestna rezerva, ki bi zlasti ugodno služila kmečkim fantom, zlasti edincem ali slabim; 3. da se omeji število orožnih vaj ali vežb in da se vrši to ob času, ko niso na škodo ni kmečkemu stanu zaradi dela, ni poljski kulturi; 4. da se ne sme v mirni dobi jemati ni živine za vprego, ni vozila in 5. da ne smejo služiti fantje iz hribovitih krajev naše zemlje v močvirnatih pokrajinah, ker ima to nevarne in dolgotrajne posledice za njihovo zdravje.

Vlada gospoda Pašića pa svojih obveznosti in obljub ni izpolnila, kakor tudi ni izpolnila drugim strankam in stanovom danih obljub. Noben zakon, ne kmetijski, ne invalidski, ne uradniški ne tu omenjeni ni našel milosti v očeh gospodina Pašića, da bi bil smel pre-

stopiti vrata parlamenta in iti v življenje. Vse to so radikalci držali za sebe in čakali boljših časov, ki so jim slednjič s pomočjo naših klerikalcev, Turkov in Radića tudi resnično nastopili.

In zdaj se vlija ploha teh radikalnih zakonskih načrtov. Uvod so napravili naknadni krediti v iznosu preko milijarde, to so sume, ki jih je ponajveč radikalna vlada potrošila v volitveno-agitacijske svrhe, da je lovila lačne in potrebne duše. Za kmetijsko ministristvo se zahteva nad 15 milijonov, za gradnje tudi večja suma, a v teh postavkah ni za dela v Sloveniji niti fika, med tem ko je za regulacije Bosne, Vrbasa, Neretve, Tise — milijone in vendar so pokrovitelji radikalov gospodje klerikalci — nesuženjsko seveda — a pokorno in kompaktno glasovali za nujnost tega zakona.

Kot drugi zakonski načrt pa se nam je danes razdelil načrt zakona o ustroju vojske. Tudi temu so priznali nujnost.

Že naglost in sumljiva tajnost, s katero je vlada pripravljala in izdelovala ta tako važen zakonski načrt, je vzbujal pri kmečkih zastopnikih nezaupanje. Naravno, da je bilo danes zanimanje za novi načrt v res ljudskih strankah zaradi tega veliko. Beograjsko časopisje je vedelo povedati o načrtu samo to, kakšne bodo plače častnikov, kakšen avanzma, kakšne doklade in druge ugodnosti.

A ono, kar zanima najširše ljudske kroge, one, ki nosijo glavna bremena, o tem seveda ni besedice.

In v resnici! Razven izmene v trajnu službene dobe, to je, da se je tudi pri konjici in artileriji skrajšal rok od dveh let na 18 mesecev nikakršnega napredka.

Orožne vaje kakor so sedaj. Do 40. leta more dalje vojni minister pozvati vsakoletno štiri tedne vsakega obvezanca, od 40. do 50. leta pa na 14 dni vsako leto, nadomestne rezerve ni, največje skrajšanje službene dobe je na 9 mesecev. Vsak državljani je obvezan služiti v operativni vojski do 40. leta, do 50. leta pa v rezervni vojski. Razven tega — pravi načrt — more vojni minister vpočitati tudi može v starosti do 60. leta za službo v ozadju. Je torej rezervna vojska s svojimi 50 letnimi

starci tudi za fronto. Vozila se more rekvirirati tudi za orožne vaje, konje in hlapce. Kdor nima vozil, plača poseben davek za remontski fond, 5% doklade na vse neposredne davke. Poleg tega plačajo vsi za vojaško službo nesposobni posebno takso. In vse to bi hotel vojni minister sam upravljati, nekakšno finančno ministristvo št. 2. Polno je tudi določb, ki se nejasno končujejo, da vse drugo predpisuje z naredbo sam gospod vojni minister.

Torej mesto modernega vojnega zakona, ki bi olajšal to težko breme, zlasti po težkih, v živem spominu se nahajajočih naporih svetovne vojne, pa stari, nazadnjaški zakon, ki bi se hotel nalagati odgovornost za begstvo ali neposlušnost rekrutov in vojakov celo svojcem, županom itd.

Klerikalni listi silno radi grme, da je Jugoslovanski klub v strogi opoziciji proti vladi. Kakšna pa je ta »stroga opozicija« v resnici, pa kažejo sledeča dejstva.

1. V verifikacijskem odboru so naši klerikalci v vseh točkah glasovali z radikali.

2. Glasovali so za nujnost zakona o naknadnih kreditih in si s tem odvzeli razne pravice, ki jih daje poslovnik omini strankam, ki glasujejo proti nujnosti. Pripominjamo, da so bili z zakonom za naknadne kredite tudi vsi oni zneski, ki so jih radikalci ukrali iz državne blagajne v volivne svrhe. Daje so bili tu stornilijonski krediti za vojsko. — Klerikalci se opravičujejo s tem, da pravijo: Le iz ozirov do železničarjev in uradnikov smo glasovali za nujnost. — Bosa je ta!

Ali so železničarji in uradniki dali klerikalcem mandate?

Ali niso ozirli do kmetijskega ljudstva prvo!

Ko so hoteli mohamedanci vsled govora ministra Srskeća zapustiti skupščino, so pregovorili klerikalci mohamedance, da so ostali v skupščini.

»Trgovski list«, je priobčil članek, v katerem trdi, da so obrtni zadrage čista trgovska podjetja, vsled česar da spadajo pod obrtni red in da morajo biti zato članice pristojnih trgovskih gremijev. — Kmetijskim zadrugam, ki se pečajo z nabavo izključno poljedelskih potrebščin priznava sicer izjeme, ker te zadrage ne obratujejo stalno, ampak opravljajo svoje posle po predhodnem naročilu in le od časa do časa. Zato pa veljajo predpisi obrtnega reda po njegovem mnenju toliko bolj za splošne gospodarske zadrage (konsumna društva, nabavne in prodajne zadrage), ker da se te po svojem poslovanju prav nič ne razlikujejo od navadnih trgovcev. —

Po predpisi obrtnega reda morajo imeti te zadrage usposobljene poslovodje (namestnike), plačevati morajo doklade na davek za trgovsko in obrtno zbornico, ki znaša okrog 30 odstotkov in morajo biti vključene v trgovskih gremijih ter plačati inkorporacijsko pristojbino, ki znaša v Ljubljani 1000 kron.

Ker sta si zadrage in zasebna trgovina načelna nasprotnika in vsled tega v ostrem medsebojnem boju, zato zahteva »Trgovskega lista« niso samo popolnoma neupravičene, marveč naravnost nemoralne, kajti s tem hoče prisiliti zadrage, da same kujejo orožje sovražniku.

Kmalu nato je objavil »Trgovski list« proti zadrugam drug članek, v katerem napada zadrage zaradi davčnih ugodnosti, ki so jih dosegle z razširjenjem členov 95. 96 in 98 srbskega zadrugnega zakona na vse državo. V tem članku zopet zastopa stališče, da je zadrugstvo po svojem bistvu enako zasebni trgovini in da stoji ta dva faktorja v hudem medsebojnem boju, vsled česar so davčne ugodnosti za zadrage atentat na gospodarski obstoj zasebne trgovine. Zaradi tega apelira na vladu, da obdavi tudi zadrage.

Ker so utemeljevanja »Trgovskega lista« tako enostranska, da bi mogla koga premočiti, da bi mislil, da je zadrugstvo podoben parazit ko velik del zasebne trgovine, je potrebno, da si vsi zadevo bližje ogledamo.

Trgovska veda uči, da ima trgovina kot taka izmenjavati dobrine. Ker opravljata ta posel tako zasebni trgovec kakor tudi zadruga, zato bi moralo biti zasebno trgovstvo samo zadovoljno, da mu zadruga pri tem, po mnenju »Trgovskega lista« zelo težavem in riskantnem poslu, pomaga. Pa temu ni tako. Nasprotno. Med zadrugstvom in zasebno trgovino se bile oster boj, v katerem zadruga tudi glaslo zasebne trgovine »Trgovski list«. Zakaj boj? Zato, ker vrši zadrugstvo pravo nalogo, trgovstvo pa je ta posel le sredstvo, da dela čim večje dobičke. Ker trgovina ni produktivna v pravem pomenu besede in zato ne more služiti (delati dobička) od lastne produkcije, ampak služi od razlike na cenah, in ta razlika gre na račun ali pravilneje rečeno, na škodo konsumenta in producenta, zato je trgovina kot taka samo potrebno zlo. To

Politično-katoliška lopovstva.

V »Slovenecu« od torika 5. junija t. l. piše neki dr. K. — (pa morda ne poslanec?) — pod naslovom »Naknadni krediti« med ostalim z debelimi črkami tudi ono: »Bivši finančni minister Kumanudji se je čutil prizadetega in je izdal, da je lani v poletju prišel predlog za prepoved izvoza iz poljedelskega ministristva, kateremu je tedaj načeloval g. Pucelj. To beležimo kot kronisti, pristajši g. SKS si naj pa svoje mislijo.«

Ker je znana borba prošlega leta v pogledu izvozne carine med menoj in bivšim min. socialne politike, odnosno pozneje pomočnikom min. financ gosp. dr. Svetoslavom Po-

Vidi se, da je načrt izdelan od majhne števila vojaških krogov, na »brzu ruku«, kakor se tukaj reče, in da ga je radikalna stranka usvojila. Zato bo težko doseči bogve kakšne spremembe na korist ljudstva, zlasti kmečkega, in izkazalo se bo zopet enkrat žalostno dejstvo, kako vnebovpijoča škoda je, da dovoljuje kmet delati zakone gospodi, mesto da bi si jih krojili sam. Bati se je torej opravičeno, da bo marsikatero v načrtu določeno breme postalo zakon, če se v zadnjem trenutku Koroščev »fantje« ali kakor jih je nazvala hudo-mišna galerija »slovenčevci« džemijetlije ne poslužijo svojega bahavega stališča, pa ne preprečijo tudi vojaškega zakona, kakor so glasom »Slovenca« preprečili novo obdavljenje.

Ivan Pucelj.

„Stroga opozicija“.

4. Če bi izostali klerikalci iz skupščine tako ko Radić, bi prisilili vladu, da postane jasna in samoradikalna vlada bi bila nemogoča.

»Stroga opozicija« klerikalcev se torej vidi v tem, da

1. Omogočujejo kvorum skupščine (to je ono število poslancev, ki je potrebno, da more skupščina sploh zborovati).

2. da glasujejo z radikali in

3. da pomagajo radikalom, da se vzdrže na vladi.

In kaj dobe klerikalci za to pomoč?

Kaj so dobili dosedaj še ne vemo, pač pa vemo, kaj bodo dobili za to njihovi volilci.

To namreč:

1. Hišni, zemljiški davek ter osebnodohodnina bodo povečani za 500 milijonov dinarjev.

2. Trošarina na vino in žganje bo zvišana, prosta žganjekuha pa bo odpravljena.

3. Vse takse bodo povečane.

Mesto v obetani paradiz nas bo tako klerikalna zmagala kmalu spravila v pekel!

Nekoliko odgovora.

zlo se pa tembolj povečuje, čimbolj se oddaljuje trgovina od svojega pravega cilja. In zadrugstvo ima namen to zlo omejiti samo na potrebno, ozir, preprečiti, da ne postane tudi nepotrebno.

Da je temu res tako, ni treba navajati nebroj vzgledov in naravnost drastičnih dokazov, ampak nam zadostuje že to dejstvo, da je zadrugstvo nastalo po žarebi trgovini in samo kot posledica izkoriščevalske zasebne trgovine.

Zato zasebno trgovstvo sicer mlado in okorno zadrugstvo prav lahko ubije s pravo, solidno in pošteno trgovino, ker ima nemalo prednosti: amortiziran kapital in investicije, tradicije in izborna tehnika, česar zasebno zadrugstvo nima. In davčne oprostitve so le mal protutež zgornjim prednostim. Smelo rečemo v imenu vseh zadrug, da iste prav rade zamenjajo te ugodnosti za zgornje prednosti.

Toliko načelno glede tega vprašanja. Da bo odgovor popoln, zato pripominjamo še, da zadrugstvo ne trguje zase in v svojem imenu, ampak dela v imenu in za svoje člane, kateri so producenti in konsumenti. Ker torej ne dela zase, zato tudi ne potrebuje poslovdov, kajti klubok ali kilomeša si pač sme vsakdo sam kupiti, ne da bi bil trgovsko naobražen in imel obrtni list, pa naj si bo, da ga kupi od zasebnega trgovca ali pa naravnost od tovarnarja potem zadruga. Prav tako mora plačati davke v obeh slučajih vsak sam. Razlika pri tem je ta, da jih plača v prvem slučaju zanj trgovci, ki zahteva za to primerno odškodnino v višji cen, (ki ni višja samo za davek, ampak tudi za delo in mastno nagrado), v drugem slučaju pa jih plača sam, ne da bi moral dati komu še odškodnino za to delo. Trgovec pripiše davke na cene blaga in jih tako prenese na kupca ali prodajalca, ki sta producent in konsument, pa naj bodo isti visoki ali nizki. Zato je smešno, da ravno zasebno trgovstvo najbolj javka zaradi previsokih davkov.

Ker torej dela zasebna trgovina zaradi čimvečjih dobičkov, zadruga pa samo posreduje izmenjavo dobrin, ne da bi pri tem služile sebi, zato je prav tako pravilno, da se te visoke dobičke obdavči kakor je pravilno, da se zadruga ne obdavči. Obdavljenje zadrug bi bilo samo dvakratno obdavljenje zadrugnikov (ker zadruga ne delajo za sebe, ampak za zadrugnike).

Da se razumemo: Obdavljuje se samo dobiček. Ker zasebni trgovci trgujejo za svoj račun in zato, da napravijo dobiček, zato se ta dobiček upravičeno obdavči. Nasprotno pa zadruga ne delajo niti za svoj račun ali vsaj ne za sebe in tudi ne zato, da bi delale dobička, vsled česar tudi ni pravilno, da se zadruga obdavčuje, kajti to bi ne bilo nič drugega, kakor umetno pospeševanje zasebne trgovine, oziroma uničevanje zadrugstva. In kaj je bolj na mestu: zadrugstvo ali zasebna trgovina, pa lahko vsakdo presodi na podlagi zgornjih vrstic.

poviem, ker je ta še toliko živa v spominu, da je »Balkan« celo ponaredil medklic, ki ni padel med mojim včerajšnjim govorom »Za svoboden izvoz svinj«, ker je vse klerikalno časopisje prinašalo s slastjo ponatiske in mene grdečih, od mesnatne industrije plačanih člankov povodom kampanje za izvoz, ker so sami klerikalni poslanci stališči upite — one smešne »za« in »proti«, pač nisem mogel pričakovati, da bo »Slovenec« po dr. K. v stanu zagrešiti tako lopovstvo.

Doslepa mi »Slovenca« sem poslal takoj dr. Kumanudji in ta mi piše:

Beograd, 7. junija 1923.

Dragi g. kolega!

»Slovenec« je u svome br. 124 zabeležilo netačno moje reči izgovorene na jednoj od sednica finansijskog odbora. U stvari pak ja sam izjavio ovo:

Zabrana izvoza hrane u početku prošle jeseni rešena je u ministarskom savetu na osnovu referata ministra poljoprivrede izradenog prema podacima prikupljenim u celoj zemlji. Taj je referat glasio da je letina, usled duge suše, rdava i da zbog oskudice u hrani preti opasnost od gladi. — Prema tome vlada, koja je dužna da se brine o ishrani stanovništva, ni je mogla pribeciti drugoj meri, nego da prohibitivnim carinama ograniči izvoz životnih namirnica. — Samo usled takih prilika odstupilo se od dotadašnje politike favoriziranja što intenzivnijeg izvoza, koji smo i vi i ja i ostali nadležni ministri vodili neprekidno.

S pozdravom

Dr. Kumanudji.

Iz izjave bivš. mojega tovariša g. Kumanudji je pobožni dr. K. skoval »predlog« za prepoved izvoza. Jasno govori g. Kumanudji, da je vlada to učinila po referatu izradenom po uradnih podatkih in poročilih iz cele države in ta poročila so bila pač, da je letina slaba vsled dolge suše in da se je bati pomanjkanja hrane.

Ali misli »Slovenec«, da bi bil moral jaz uradno poročila povpraševati? Ali zamočati? Ali ne ve, kaj je sam pisal o lanskim suši?

Ali je uradno poročilo o stanju letine predlog za zabranu izvoza?

Ne, nikoli nisem mislil, da bodo klerikalci primorani takoj grdo zavijati in lagati tudi še po tako stajni zmagi. To me bodri za nadaljne boje!

Ivan Pucelj.

Fr. Jereb, okr. ekonom, Višnjagora:

Kmetska naobrazba in samopomoč.

(Na sestanku županov in obč. svetovalec v Višnjagori je imel okr. ekonom Jereb zelo lep in stvaren govor, ki za služi, da se seznanimo z njim vsi naši tovariši. Zato priobčujemo iz njegovega govora najvažnejše odstavke.)

Župan je danes posredovalec med državo in občino, zaupnik državnih oblasti, je pa tudi zaupnik domače občine, svetovalec in prijatelj kmetijskega ljudstva, ki ga je postavilo na to častno in odgovorno mesto.

Dobra občinska uprava je fundament in predpogoj dobre in močne države. Prav posebno pa velja to za našo državo, v kateri pomeni občina temelj vse državne zgradbe in v kateri ima mnogo večji pomen, večje pravice, pa tudi večje naloge, kakor jih je imela poprej. Ni naloga občine samo izvrševanje ukazov nadrejenih oblasti, marveč glavno je delo v lastnem delokrogu, smotreno delovanje za gospodarsko povzdigo občanov, pospeševanje vseh panog gospodarstva, zlasti kmetijske produkcije (proizvodnje) in reševanje velikih nalog, ki čakajo občine na socialnem, kulturnem, osebno pa na gospodarskem polju. Dobra in poštena uprava, mora ustvariti življenjski in silen narod, mora ustvariti močno in trdno državo.

Živimo v povojnem času v prehodni dobi in se le počasni korakom bližamo rednim gospodarskim razmeram. Ko sedaj po volni vsi stanovi streme za tem, da okrepi in izboljšajo svoje stališče, mora tudi naš kmet gledati na to, da si olajša svoj žalostni položaj. V to je pa nam v prvi vrsti potrebna primerena naobrazba in zmislj za samopomoč.

Predvsem je nujno potrebno, da podpiramo »Kmetijsko družbo«, to važno kmetijsko institucijo (ustanovo) in da pomagamo pri snovanju njenih podružnic. »Kmetovalec«, to važno kmetijsko glasilo, ki prinaša lahko umljive popularno (ljudsko) pisane članke iz vseh panog kmetijstva, je v prvi vrsti pisan za kmeta in spada v vsako kmetijsko hišo. Tudi naš kmet se mora oborožiti z uma svetlim mečem, ako hoče da bo prišel do boljše bodočnosti.

Zalibog se pri nas vse premalo čita. Mohorjeva družba je izdala tekomo pol stoletja, dober ducat poučnih kmetijsko - strokovnih knjig, pisanih od naših najboljših strokovnjakov. Istotako je izdala »Kmetijska družba« tekomo desetletij več strokovnih knjig o vseh strokah kmetijstva. V vseh teh knjigah je nanizanih toliko lepih in zlatih naukov za našega kmeta, a naš kmet se vse premalo zanima za strokovno čtivo in lastno izobrazbo. Naši strokovni listi »Kmetovalec« »Sadjar in vrtnar«, »Slov. Čebelar« in »Narodni gospodar« imajo vse premalo naročnikov in upoštevavanja pri kmetovalcih. Pred vsem je treba kmetu izobrazbe in dobrih naukov, da bo znal dobro gospodariti in pravilno obdelavati svojo zemljo, ker le s primernim obdelovanjem in intenzivnim gnojenjem, se dajo dvigniti zakiadi, ki tiče v materi - zemlji. Zakaj vidimo pri Dancih, Nemcih in Čehih toliko blagostanja in vsestranskega napredka? Zato, ker stoji vsi ti narodi na viški kmetijske kulture do katere so se povzpeli le potom šolstva, kmetijske izobrazbe in lastne samopomoči.

Zadnji čas je, da tudi naš kmet skine glavo izpod mernika, da mu ne bo v današnjem času, v času napredka, elektrike in moderne tehnike, za seboj žita v jeseni in saditev krompirja spomladi — še vedno merodajna kmetijska praksa.

Uprav radi tega apeliramo na vse župane in svetovalce, ki imate pri roki

načelniki in šol. svetovalci v svojem okolišju besedo pri šoli: Bodite prijatelji šole in šolskega napredka! Bodite pripravljeni, da se bo vse, kar boste dovolili v korist domače šole — stokrat poplačalo na vaših otrocih. Ljudska šola je temelj ljudske izobrazbe, temelj in žarišče ljudske prosvete. Šola je dala in kašipot v boljše življenje vaših otrok. Po besedah češkega pedagoga Komenského, je »narod brez šole narod brez bodočnosti.« Lé potom šole, izobrazbe in samopomoči, bo prišel in mora priti na svet, žilav in krepak kmetijski narod, ki ima vse pogoje za boljše življenje, do blagostanja.

Kmetijski napredek je pa v veliki meri odvisen tudi od kmetijskega združništva. To vidimo v onih državah, v kojih je kmetijstvo na višku. Osobito v današnjih časih vseobče draginje in splošnega verižništva, je potrebno, da se strnejo kmetijske vrste v čvrsto falango proti požrešnemu kapitalizmu. Banke rasto kot gobe po dežju in imajo v rokah vso industrijo, trgovino in obrt. Kapitalizem je v prvi vrsti kriv vseh povojnega zla in uprav zadružništvo mu tvori po besedah nemškega učenjaka Rulanda edino protitež. V to, da se osamosvoji kmetijski stan, da se mu omogoči cen nakup in ugodna prodaja in v okraju in da krepko podpiramo našo domačo »Kmetijsko zadrugo« v Višnjigori.

Na vsak način naj se dela tudi na to, da se omeji število nepotrebnih in za kmetijsko ljudstvo v moralnem, zdravstvenem in materialnem oziru tako škodljivih gostlin. Nisem za popolno abstinenco, toda pije naj se po pameti in zdravem razumu. Poleg drugih slabosti in napak, ki nam jih je prinesla vojna, se mora imenovati po nekaterih krajih tudi brezmejno pijančevanje. Za nabavo časopisov in strokovnih knjig v svrhu prepotrebne izobrazbe naši mož-

je in fantje čestokrat nimajo denarja, še manj pa zanimanja — za pijačo, za liter vina, se jim pa ne zdi škoda dati 40 kron, Ni čuda, da zapijemo v Sloveniji na leto 3 milijarde in naš litijski okraj je zraven zapopaden z lepimi milijoni. Kako lahko bi s tem denarjem podprli našo univerzo, naše dobrotelne zavode, zidali si kmetijske šole. Koliko bi se lahko sezidalo hlevov, napravilo gnojišč in prepotrebni gnojničnih jam?

Pri podelitvi koncesij ima občina itak prvo in glavno besedo. Nadrejena oblast se v prvi vrsti obrača na županstvo. Tukaj zastavite Vašo moč in delajte na omejitve teh za ljudsko zdravje in blagostanje tako škodljivih gostlin.

Vzgojimo našo kmetijsko mladino, naš up in našo bodočnost, da bo imela več veselja, ljubezni in tudi poklica do svoje rodne grude, da bi se oklepala domače hiše in ne letala za lahkim zaslužkom v bližnja mesta in zaprjene tovarne. Na deželi nam je itak živa potreba stanovski vzgojenih gospodarjev in gospodinj. Gledati je treba v bodoče na to, da pride z okraja čim več kmetijske mladine v gospodarske in gospodinske šole. Taki fantje in dekleta bodo doma kot dobri gospodarji in gospodinj gotovo za dober vzgled svoji sosesčini. Na bivšem Štajerskem dajejo različni okrajni zastopi in posojilnice izdatno podporo kmetiskim fantom za obisk kmetijskih šol — pri nas na Kranjskem žal še nismo prišli do tega. Naša mladina potrebuje pred vsem vzgojo, da bo ustrezala potrebam kmetijskega stanu.

Pa tudi doma v ljudski šoli mora kmetijski otrok dobiti uže podlago za bodoči kmetijski poklic in veselje do domače rodne grude. Ljudska šola naj ne daje našim otrokom le splošne omike, ampak tudi strokovne izobrazbe.

Stremimo za tem, da bomo z lepim zgledom in primerno izobrazbo vzgojili mladino, da bo po besedah pesnika res »narod poštenjakov, da bomo narod vrlih mož.«

Državljanska vojna na Bolgarkem.

Kri obliva zeleni prapor na Bolgarskem.

Težko preizkušena, od trpljenja in krvi je vsa pregnojna Bolgarska je vržena v krvav mež državljske vojne, ker so hoteli tako nasprotniki kmetijske vlade, ker so hoteli tako vsi oni, ki nočejo vstajenja nove Bolgarske, ki hočejo staro Bolgarsko, ono absolutistično Ferdinandovo Bolgarsko, ognjišče nove svetovne vojne.

Zaman so bili vsi opomini bolgarskih kmetov, zaman je bil za vse nasprotnike kmetijske misli naravnost porazen izid aprilskih volitev, ljudje stare dobe se niso hoteli sprijazniti z novimi razmerami in pod izdajalskim pokroviteljstvom carja Borisa so se združili vsi, ki sovražijo kmetijsko misel, ki sovražijo Jugoslavijo, da vržejo kmetijsko misel, da zrušijo njega, ki je strl njihovo moč — Stambolijskega.

In v soboto dopoldne je njih namera trenutno uspela. Popolnoma so zmagali ti carski revolucionarji v meščanski Sofiji in mesto kmetijske vlade* je bila s kraljevim ukazom postavljena nova vlada, obstoječa le iz meščanskih strank.

Od večine ljudstva postavljeni ministri so bili vrženi v ječo, zvesti zemljoradniki pa postreljeni.

Toda enega moža ni dosegla revolucionarna vlada in čeprav je pošiljala Sofijo uro za uro patrulje, da polove njega, ki je bil cilj njihovega sovraštva.

Stambolijski je svoboden in prost sredi svojih svobodnih in zvestih kmetov, na čelu bojnikov za pravico, prvobititelj za zmago zelenega praporja.

Bolj silen, ko kdaj preje, bolj grozen, ko kdaj koli, je danes Stambolijski in zmagovita Sofija trepetala pred četami kmetov, ki se bližajo Sofiji, ki ji prinašajo maščevanje!

Državljanska vojna je zavladala na Bolgarskem in mi verujemo in upamo, da bo zmagal zeleni prapor!

Zaradi Bolgarske želimo to, zaradi Jugoslavije se radujemo zmage Stambolijskega in zaradi blaga človeštva pozdravljamo poraz sofijjskih revolucionarjev.

Red in poštenost je prinesel Stambolijski na Bolgarsko in vsled njegovega dela, vsled požrtvovalnosti pristašev kmetijske misli je prebolela Bolgarska vse težave premagane države tako, ko nobena druga. Naj navedemo le eno dejstvo, ki pove vse. Lev (ko naša krona), pred vlado Stambolijskega, vreden manj ko pol dinarja, je danes enak dinarju. Napredek bolgarskega naroda je povzročila kmetijska vlada, njegovo popolno vstajenje bo prinesla sedanja zmaga Stambolijskega.

Pozdravljen zmagovalec! Duša vsega gibanja proti Stambolijskemu so bili bivši carski oficirji in pa makedonci. Bili so ognjišče vseh spletk proti Jugoslaviji, imeli so pred seboj le en cilj, kako bi zanesli vojno grozoto v

naše dežele, da odtrgajo potem okavljeno Macedonijo Jugoslaviji. In ker je bolgarski kmet miroljuben, je nastopil Stambolijski z brezprimerno odločnostjo proti vsem sejalcem sovraštva med nami in Bolgari. Ne z vojno, z ljubeznijo, z bratskim sporazumom mora biti urejeno vprašanje Macedonije! To je bilo geslo Stambolijskega in zato so mu makedonstvujuči prisegli maščevanje in sklenili njegovo smrt. Toda sama pravica je čuvala nad Stambolijskim in danes je Stambolijski na čelu onih, ki bijejo zadnjo krvavo bitko, ki je potrebna, da pride do sporazuma med nami in Bolgari, da bo uresničeno ono največje in najvišje, ko bodo vsi južni Slovani združeni v eni močnici državi od Jadrana do Črnega morja.

Pozdravljeni, vi pod zelenim praporom, ki na bajonetih nosite bratsko ljubezen!

Balkan je bil že enkrat ognjišče svetovne vojne in to je tudi še danes. In makedonstvujuči so se tega zavedali in zato so bili v dobrih stikih z vsemi, ki so sovražili nas. Vedeli so v Budimpešti zakaj se vesele revolucije na Bolgarskem, vedeli so vsi drugi naši narodni nasprotniki, ko so pozdravljali »padec« Stambolijskega in zgodovina bo pojasnila tudi to, zakaj je proti Stambolijskemu Radić in njegova žlaht!

Svetovno vojno preprečuje Stambolijski in kot miroljubni ljudje pozdravljamo zato njegov boj še posebej.

Dogodki na Bolgarskem še niso končani.

Toda kot verni pristaši kmetijske misli verujemo v zmago zelenega praporja. In trdno smo prepričani, da mora Stambolijski zmagati. On je danes nosilec kmetijske misli med vsemi južnimi Slovani in njegov padec bi za desetletja zavlačil zmago kmetijske misli tudi v naši državi.

To bi pa pomenilo, da še ne pridemo do notranjega reda, ker za vselej si je treba zapomniti, da

bo sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci izvedla samo kmetijska jugoslovanska vlada!

Zakon zgodovine je, da mora do te vlade priti, ker tudi zgodovina se ravna po pravici.

In ker verujemo v pravico, zato pozdravljamo Stambolijskega!

Kako je izvršena revolucija?

Iz Plovdiva, kjer so se zbirali rezervni oficirji ter makedonski četaši, so prišli prekucuhli v majhnih gruclah v Sofijo, kjer je general Lazarev vodil priprave za revolucijo. V soboto ob treh zjutraj je bil nato dan znak in oddelki revolucionarjev so zasedli urade in vojašnice. Ker na Bolgarskem ni redne vojske, temveč so samo dobrovoljci, v velikem številu Macedonci, je večina vojaštva prešla na stran revolucionarjev. Le en polk se je branil, toda po kratkem boju je bil razorožen. Zarotni-

ške čete so bile močne po 600 mož in so imele po 200 do 300 mož rezerv. V vsem je izvedlo preobrat največ kakih 3000 oboroženih četašev in oficirjev. Takoj, ko se je pričel preobrat, je prišlo do boja z orožniki, katerim pa je bila postavljena zaseda, da so bili vsi (80 po številu) postreljeni. Ob petih zjutraj je bil preobrat v Sofiji izvršen.

Nova vlada.

Car Boris je podpisal po izvršenem preobratu ukaz, s katerim je bila postavljena nova vlada z univerzitetnim profesorjem Cankovom na čelu. V vlado so vstopile vse opozicijske stranke, razven komunistov. Nova vlada je proglasila takoj nad Sofijo obsedno stanje, ustavila vse železniški promet, zaprla vse ministre, ki so bili v Sofiji, izpustila zaprte ministre — vojne krivce in izdala proglas, v katerem farba Sofijo, da je ves narod sit Stambolijskega in da je povsod mir in red. Cankov je obiskal po vrsti vse zastopnike tujih držav in jim zagotavljal, da bo Bolgarska pod njegovo vlado miroljubna in da je v vsej deželi mir in red. Nova vlada je tudi takoj vpoklicala 4 letnike v vojsko, kar je proti mirovnemu dogovoru.

Borba na življenje in smrt.

Dva dni pred revolucijo je sporočil zemljoradniški notranji minister Stojanov časopisom, da pošilja Todor Aleksandrov vsem okrajnim načelnikom grožnje, da bodo vsi ubiti, če bodo izpolnjevali ukaze vlade. Na teh okrožnicah je napisano na vrhu »Svoboda ali smrt«. Stojanov je dalje naznanil, da hočejo makedonstvujuči ubiti Stambolijskega, njega in še par drugih voditeljev zemljoradnikov. Z ozirom na vse te grožnje je izjavil Stojanov: Upamo, da zmagajo pri naših nasprotnikih razum in da prestanejo s samovoljo in uboju. Če pa se to ne bi zgodilo in če bi bil ubit Stambolijski, potem bo tekla kri in žrtve bodo neizmerno. Ne daj Bog, da bi se kaj takega zgodilo in da bi morale izvršiti organizirane kmetijske mase maščevanje. Petrički in verjetno tudi čustendilski okraj, pa tudi prestolnica bodo tedaj podobni grobnicam!

Jasna in huda je bila beseda Stojanova, toda — zaman.

Makedonstvujuči so hoteli boj, meščanske stranke niso mogle preboleti, da so izgubile vlado, car ni hotel pozabiti nekdanjih absolutističnih časov.

In izvršili so državni udar, uprizarili revolucijo in se polastili vlade.

S tem pa so izzvali državljansko kajti bolgarski kmet je sit komande.

Pohod kmetijske vojske.

S tem, da se carski revolucionarji niso mogli polastiti Stambolijskega so izgubili pol igre. V Stambolijskega kmetijsko ljudstvo veruje, upravičeno veruje in njegova neverjetna odločnost bo brez dvoma premagala vse težave. Zlasti pa lahko to trdimo, ker so bolgar-

Backi.

Brez lastnega mnenja, brez stanovskega ponosa, vedno samo poslušno orodje v rokah drugih, to je znak klerikalnega volivca. Pa dasi je vsled tega slovenski kmet pretrpel že ogromno škodo, dasi je tudi že storila svoje kmetijska misel, vendar se nekateri nočejo iztrzniti in slej ko prej ostanejo — backi, ki drve brez premisleka in brez predurka v pogubo.

V »Domoljubu« z dne 30. maja čitamo sledeče:

»Kmetijska zveza na Javorju pri Ljubljani. Imeli smo 7. maja sestanek krajevne kmetijske zveze. Izvolili smo zaupnike naše podobčine za zbor zaupnikov SLS in sklenili te resolucije: 1. Izrekamo popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in ga prosimo, da vodi boj za avtonomijo Slovenije do skrajnosti.

2. Kmetijski poslanci naj po možnosti upliivajo, da se zniža carina in trošarina na kmetijske potrebščine.

3. Slovenski vojniki naj služijo v domačih krajih.

Zbor je končno izrekel željo, da pride kak poslanec Jugoslovanskega kluba k nam v Javor, na kar je predsednik Ludovik Galer zborovanje zaključil.

Sedaj, ko so prebrali naši bralci te zahteve klerikalnih backov iz Javorja, pa se naj spomnijo klerikalnih predvolilnih obljub!

Vse, kar zahtevajo klerikalni modrijani iz Javorja, vse to in še veliko več so klerikalni obljubkarji za gotovo obljubovali, samo če bo ljudstvo volilo dr. Korošca in njegove pristaše.

In ljudstvo je storilo to, sedaj pa pridejo klerikalni volivci in izrekajo popolno zaupanje onim, ki niso izvedli niti ene svojih obljub, ki niso izpolnili niti senčice ene onih lepih stvari, ki so jih obljubovali.

V resnici! Kako strašna slepota je človeška!

In potem: »Prosimo Jugoslovanski klub, da vodi boj za avtonomijo Slovenije do skrajnosti.« — »Prosimo.« Ali govori tako ponosen kmet-volivec svojemu poslancu. Škoda, da niso dosti-

ski kmetje krepko organizirani, ker ne predstavljajo samo zavednih volivcev, temveč pravo in imponujočo

kmetijsko vojsko.

Jedro te vojske so mladinske organizacije in pa stari vojaki. Ti tvorijo gardo stambolijskega in so sijajno oboroženi. Poleg strojniki imajo tudi topove. Z mobilizacijo vse kmetijske vojske more zbrati Stambolijski daleko preko 100.000 mož in v svetovni vojni je dokazal bolgarski kmet, da se sme po svojih vojaških virih primerjati s srbskim vojakom. Stambolijskijeva garda se je opetovano izkazala in ima svoj ognjen krst že za seboj. Nikakor ne gre podcenjevati četašev, ki bodo sigurno postavili zadnjega svojega moža, toda vsa ostala vojska revolucionarne armade je manjvredna, ker meščan je vedno slabši vojak od kmeta.

Prvi boji.

Nova vlada je izdala povelje za poveljem, da je treba Stambolijskega aratirati. Toda vsa ta povelja so smešna, da ne morejo biti bolj, kajti moč vlade ne sega niti v bližnjo okolico Sofije in še ta krog se vedno bolj zožuje, ker prodirajo kmetijske mase proti Sofiji. Med Sofijo in Petričem je prišlo do prvih bojev med kmetijsko vojsko, ki šteje nad 25000 mož in vladnimi četami. Izid boja še ni znan, toda poročila že govore, da je položaj kmetov boljši.

Glavni stan Stambolijskega je bil v Slavovici. Revolucionarne čete so hoteli obkoliti tu zbrano kmetijsko vojsko, kar pa se je izkazalo za nemogoče, ker prihajajo vedno nove kmetijske čete. Tu je zbranih že nad 50.000 pristašev Stambolijskega.

Prva zmaga.

Pri Gornji in Dolnji Duplici so se vneli ljudi boji med kmetijsko vojsko in revolucionarji. Kmetijski vojski je poveljeval predsednik bolgarskega parlamenta. Revolucionarne meščanske stranke so bile poražene.

Kako amira pravi zemljoradnik.

Ko je bila izvršena revolucija v Sofiji so prišli h policijskemu predsedniku in pod grožnjo takojšnje usmrtnice zahtevali, da preda svojo dolžnost drugim. Toda predsednik je dejal: »Ne! Ker jaz sem zemljoradnik!« — Bil je na mestu ustrelen.

Naša vlada

pazno sledi dogodkom v Bolgariji. Ves Beograd je na strani Stambolijskega in prav s slastjo opazuje, kako se meščanska beogradska vlada boji da zmaga meščanski revolucionarji. Meja naše države je že zastražena in simpatije vse Jugoslavije, vse Češke so na strani Stambolijskega. Izjemo delajo le naši federalisti. O stališču naših slovenskih nasprotnikov pa prihodnjič, ko tudi o ostalih podrobnostih in o nauku, ki ga nam je zopet podala Bolgarska.

»Če je to gospod prav, bi vsaj resolucija čisto odgovarjala onemu hlapčevstvu, ki cvete v Kmečki zvezi!

»Kmetijski poslanci naj po možnosti upliivajo, da se zniža carina in trošarina na kmetijske potrebščine.« »Po možnosti naj upliivajo.« Kako skromno! Ali ni dolžnost poslancev, da ne samo po možnosti upliivajo, temveč tudi, da to dosežejo! Zakaj pa jim je dalo ljudstvo vso politično moč v roke? Mar zato, da bi se z njo igrali?

»Slovenski vojak naj služi doma.« Ali naj ta otročji vzdih omogoči klerikalnim obljubkarjem, da bodo svoje obljube pojedli! Tako ne govori kmet, tako govori — hacek!

In kakor, da še niso dovolj zaslepljeni, so izrazili klerikalni modrijani željo, (vsa čast njihovi ponižnosti), da pride med nje kak poslanec, da jih menda še bolj nafarija.

Oh, zvezarji iz Javorja! Častno diplomu za svoje podpneštvo dobite! Toda vsak zaveden kmet se bo vas sramoval! Pošteno dela kmet in vse človeštvo preživlja s svojim delom, vse življenje sloni na njegovih ramah. Vi zvezarji iz Javorja pa se ponašate tako, ko da bi bili še vedno časi tlake, ko je moral kmet poljubljati bič, s katerim so ga tepili!

Kmetijska zavest na plan, kmetijski ponos na dan! Dnevi suženstva so končani!

„Venkov“ o Gustavu Pircu.

Glasilo velike in mogočne češkoslovske republikanske kmetijske stranke, kateri pripada tudi sedanji češki ministrski predsednik Švehla, piše o pokojnem Gustavu Pircu sledeče:

Gustav Pirc, eden od voditeljev zemljoradnikov na Slovenskem, je preminul v preteklih dneh pod tragičnimi okoliščinami. Pred kratkim časom je bil pokrašan in šele v petek, dne 25. t. m. se je našlo njegovo truplo v Bohinjskem jezeru. Pri mrtvemu so našli 157 dinarjev, pisno (ki ga danes prebujemo, op. ur.) cigarete in v žepih kamne. Na glavi je bil nekaj ran, povzročenih očitno pri padcu s skalnatega brega. Vzrok Pirčeve smrti še dosedaj ni bil pojasnjen. — Gustav Pirc, generalni ravnatelj »Kmetijske družbe« je bil eden od naj-

večjih slovenskih kmetijskih strokovnjakov. Z njegovo osebo je nerazdelno spojen ves strokoven napredek slovenskega kmetijstva v zadnjih desetletjih. Narodil se je leta 1859. v Skofji Loki in po študiju na strokovnih gospodarskih šolah in kmetijski praksi na Češkem je bil 4 leta učitelj na vinarski in sadlarski šoli na Slapu, februarja 1884. l. pa je postal tajnik kmetijske družbe, iz katere je odšel po 35 letih uspešni in plodonosni delavnosti kot generalni tajnik v pokol. S Pirčevim vstopom v Kmetijsko družbo je nastala za slovensko kmetijstvo nova doba. Pirc je vnesel v slovensko kmetijsko delo in vaško življenje nov, moderen duh. Izdelal je strokovni list in utrdil organizacijo dela. Sam je napisal vrsto znamenitih strokovnih del in prevajal gospodarsko literaturo s tujih jezikov. Že leta 1884. je izdal spis »Milekarsstvo«, l. 1888 je izšlo njegovo »Vrtarstvo«, v l. 1902. »Gospodarske razmere na Kranjskem« in drugi spisi, poleg kope strokovnih člankov in podlistkov, ki jih je pisal tekom 30 let po domačih gospodarskih listih. Toda neumorni Pirčev duh in njegova veličanska energija mu nista dovolila, da bi se pečal le s strokovnimi stvarmi. Slovensko kulturno življenje je našlo v njem najnarrljivejšega, najnadarnejšega delavca; pred vsem mu je slovensko gledališče dolžno veliko hvalo. Nad 20 let je bil član »Dramatičnega društva«, njegov predsednik, odnosno blaginjak »Dramatičnega podpornega društva« in nekoliko let tudi intendant slovenskega Narodnega gledališča. Pod njegovim vodstvom je začelo ljubljansko gledališče negovati tudi opero, za katero je pridobil Pirc vrsto čeških in poljskih solistov. Vsled svoje požrtvovalne vstranosti je bil Pirc med najznamenitejšimi slovenskimi osebnostmi, ki s svojim življenjskim delom položijo temelje k narodnemu osvobojenju. — Tako češki list, »Slovenec« pa nič, »Domoljub« pa klevete.

Pokrajinske vesti.

(Pozor, borci za zmago kmetijske misli!) Ker klerikalci nikakor ne morejo izpolniti obljub, ki so jih dajali svojim volilecem, se zatekajo k raznim lažljivim sredstvom. Tako govore naokoli, da se je tov. Pucelj v skupščini iz avtonomije norčeval. Ogabna laž! Tozadevno si naj vsakdo prečita samo njegov govor, ki ga prinašamo dobesedno po stenografičnem zapisniku in klerikalna laž je pribita. Dalje lažejo klerikalci, da avtonomije za sedaj še ne bo, da jo pa bodo po prihodnjih volivah čisto gotovo dosegli. Prav isto so govorili pri zadnjih volitvah. Lisica gre samo enkrat na led, ali bo šlo kmetijsko ljudstvo dvakrat? Povdariti je treba še to, da so bili ravno klerikalci tisti, ki so zaigrali avtonomijo. In v tem oziru bomo prinesli v kratkem naravnost senzacionalna odkritja.

(Za mariborskega škofa) je imenovan bivši tržaški škof dr. Andrej Karlin. (Vsem, ki se hočejo izseliti v Ameriko), opozarjamo na današnje listno poslanca, kjer so navedeni najnovejši in točni podatki glede izseljevanja v Ameriko.

(Absolvirani tehniki, agrarci), odnosno absolventi srednjih kmetijskih šol dobe krasna mesta za počitniško prakso na Češkem. Reflektanti se naj zglasijo v tajništvu SKS, Ljubljana, Koldvorska ulica 7.

(Za pravilno izvedbo agrarne reforme!) Tako je bilo napisano na listkih, s katerimi so klerikalci vabili upravičence agrarne reforme, da oddajo svoje glasove dr. Korošču. — Ko so klerikalci dobili glasove teh upravičencev, so pa takoj pristopili k »pravilni izvedbi agrarne reforme« in sicer na ta način, da so v Stični in Mirni peči že izdali fermane, da se v zakup oddan zemljišča vrnejo v Stični samostanu, v Mirni peči pa grajščaku Vamboldu. — Tako klerikalci izvajajo agrarno reformo!

(Napredni blok.) V »Taboru« se nek uvodničar veseli, da akcija glede naprednega bloka razveseljuje napreduje. Kako je to veselo napaka, kažejo sledeča dejstva. Narodno socialistična stranka se je izrekla proti naprednemu bloku, radikali se v »Jutranjih novostih« iz napred. bloka naravnost norčujejo, socialisti pa o naprednem bloku nočejo slišati niti besede. Naše stališče pa smo tudi že dovolj jasno razložili, da ni torej nobenega dvoma, da so za napredni blok le demokrati in pa nekaj drugih lahkovernežev.

(Proti kapitalizmu.) Socialno demokratične zadrage so organizirane v Zadrugi banki. Ta banka pa je čisto v rokah demokratske Slavenske banke. V načelstvu kapitalistične Zadrugne banke pa sedi poleg gospoda Antona Kristana tudi gospod Prepeluh. Ampak »Avtonomist« bo vseeno grmel proti kapitalizmu.

(Gospodje od Celjske posojilnice) so vsled naših razkritij silno užaljeni. Še bolj pa jezni, Ker so užaljeni, so vložili tožbo zaradi žaljenja časti, ker so jezni, so pa uprizorili v našem uredništvu lov za rokopisom, ki jim seveda ni prinesel drugo — ko dolg nos. Nas seveda tožba gospodov od Celjske posojilnice prav nič ne vznemirja in smo narobe prav dobre volje, ker bodo naša odkritja pripomogla k temu, da bo interes zadrugnikov »Celjske posojilnice« varovan.

(Uganka.) Po virih klerikalec, po programu republikanec, po imenu avtonomist in po svojem izdajatelju blivši socialist; kdo je to? — Rešitev uganke bo v prihodnji številki »Avtonomista«.

(Orjune se slijo boje naši klerikalci) in so zaradi tega čisto iz sebe, ker ne čemo klerikalcev brniti. Pa smo že tako nekrščanski, da bi čisto mirno gledali, če bi prejel kak klerikalni hujskač svoje zaslužen plačilo. Sicer pa je več ko šramota, da si tako mogočna SLS, ki je dobila 21 poslancev, ne zna sama pomagati proti Orjunu. Lajanje »Slov. Gospodarja«, ker da nočemo nastopiti nas niti toliko ne vznemirja ko klici na pomoč od Orjunašev tepenega klerikalnega hujskača.

(Klerikalna morala.) Kakor poroča »Slovenec« so ptujski klerikalci protestirali proti razpustu Orjuna v Ptuj. Hinavščina je edina doslednost klerikalcev.

(Jasnost klerikalne politike.) Takoj po volitvah je napisal dr. Korošec članek: »Kaj sedaj?« — Skoraj tri mesece po volitvah pa napiše »Slovenec« članek »Kaj bo?« — Kakor se vidi, vedo naši klerikalci prav natančno kaj hočejo. Samo kaj bo potem, če bodo vprašali volilci: Kaj je z obljubami?

(Umestno.) »Domoljub« priporoča svojim bralcem na prvi strani neko milo. Svetujemo vsem bralcem »Domoljuba«, da uporabijo to milo takoj, ko so prebrali »Domoljuba«, da ne bodo njih roke umazane. Opozarjamo jih pa, da si nabavijo dosti mila kajti umazanosti »Domoljuba« se ne spravi tako lahko proč.

(Prejuba doslednost, o kje si doma?) Ker je predsednik Orjuna, inženir Kranje na grobu judenburških žrtev govoril malo krepkeje, je napisal »Slovenec« članek o oskrnjenju grobov. Ko pa so pred volitvami po vseh cerkvah s politično agitacijo žalili le premogli duhovniki verski čut naših pristašev in prav grdo skrunili sv. zakramente v politične svrhe, pa ni »Slovenec« napisal niti besedice o skrunjenju vere. Hinavščina je pri klerikalcih znamenita doslednost.

(Fantek) je nastopil proti »Jugoslovenski Matici«. Čisto v redu, ker kako bi bilo to mogoče, da bi pri koristnem in res potrebnem društvu sodeloval fantek. Otroci so pač vedno enaki. Ker ne zna fantek zidati, hoče pa vsaj podirati. Naj si zapomni fantek, da je podiranje včasih nerodno. Atek bi mu o tem mogel kaj povedati.

(Brežje.) V nedeljo, dne 3. junija se je vršila pri nas procesija in sicer z vso slovesnostjo in z godbo. Seveda se je tudi streljalo in skoraj bi streljanje zahtevalo človeško žrtev. Vso odgovornost za streljanje je prevzel znani klerikalni volilni priganjač Anton Frelj, ki je pa svojo dolžnost tako zanikrno razumel, da pri streljanju sploh navzoč ni bil. Tako se je zgodilo, da je dobil zelo ugleden in marljiv Jurgela Rudolf od možnarja na glavo tako težko poškodbo, da bo le težko okrevljal. Vsa odgovornost za nesrečo pade na Frelja. Pri tej priliki bi prosili oblastva, da že enkrat odpravi streljanje z možnarji. Letos je bilo zaradi tega že toliko nesreč, da se vse neha. Naj se strelja, toda le s pripravo, ki onemogočuje nesreče!

(Brežice.) Tukajšnje nemčurje je zmaga Schauerja opijanila. In ker vidijo poleg tega, da razširja klerikalna agitacija nacionalno nezavednost, mislijo, da so že zopet gospodarji nad nami. Pa se gospodje nemčurji zelo motijo in prav nič nimamo proti temu, če nas bodo izzvali, da jih bomo z ostrimi odredbami opomnili na resnico. Sicer pa jim v resnici ni treba biti ponosnim nato, da so renegati, ljudje, ki so iz figarje, malomeščanskih misli ali pa celo dobričarje preselili! Ni čuda, da so jih rojeni in pošteti Nemci zapuščali, ker kdo bi imel respekt pred podkupljenci.

(Zavodnje pri Šoštanj.) Na prizadevanje bivših poslancev SKS, zlasti tovarša Drogenika, je nakazala vlada za slovenjegraški okraj podporo v znesku 100.000 kron oškodovanecem po lanski toči. Od te svote je odpadlo na občino Topolico 12.500 kron, ki so se razdelile med najbolj potrebne in prizadete. Vsi obdarovanci se tem potom iskreno zahvaljujejo poslancem SKS, tov. Drogeniku in okr. glavarstvu, ki so pomagali ljudstvu in jih prosimo, da izposlušajo še nadaljne podpore.

(Prekmurje.) Klerikalne hišne. Latinski pregovor pravi, da se govori o mrtvih le dobro. Po tem krščanskem načelu pa se nočejo ravnavati »Novine«, glasilo duhovnika Kleka, ki napadajo v zadnji številki spomin pokojnega Pirca na tako podel način, da se glasno zgrajajo celo tukajšnji klerikalci. (Poskrbeli bomo, da bo javnost že še spoznala za pravi vzrok klerikalnega sovraštva do pokojnega Pirca. Rečemo samo še to. Samo v čast spomnu pokojnega Pirca je, da ga ne hvalijo take hišne, kakoršne vlada v SLS. Op. ur.)

(Obsojen.) — Glavni zaupnik SLS, ki dela čast nemoralni politiki SLS, finančar Šviharšič je bil s svojo boljšo polovico kaznovan na 200 dinarjev globe, ker je prav po klerikalni divjaški metodi psoval učitelja Hočevarja, Švi-

haršič je dobil namreč za svojo denunciacijo od učitelja Hočevarja klofuto, ki je bila menda tako krepka, da je mislil Šviharšič, da sme zaradi nje psovati, kakor mu drago. Dični Šviharšič si naj zapomni. Za denunciacijo je klofuta še vse premilo plačilo in zato je čisto v redu, da je prejel tudi za svoje psovanje primerno plačilo. Kako je to zaslužen, se vidi najbolj iz tega, da so celo klerikalci pozdravili obsodbo Šviharšiča.

Politične vesti.

(Podpisujemo.) Zemljoradniški poslanec Joca Jovanović je dejal v skupščinski debati med drugim tudi sledeče: »Vse slovanske države so zemljoradniške. — Na Bolgarskem, Češkem in Poljskem imajo danes svoje vlade; v Rusiji postaja kmet polagoma gospodar. V kraljevini SHS pa dajejo zemljoradniki še vedno svoje glasove meščanom, toda prišli bodo drugi časi. Kmetstva zavest raste polagoma; kmetovalec spoznava, kaj pomeni v državi, on ve, da je njen temelj in njena obramba. Kmetovalec, ki sam obdeluje zemljo; ne ljubi prekucij in zavojevalne politike. V slovanskih kmetovalcih se pričenja buditi zavest o nekem skupnem interesu, o slogi, o vzajemnosti, v kateri je obramba slovanstva. V razširjenju te zavesti za skupno delo, za skupne interese je najboljšje jamstvo za mir in našo bodočnost. V tem je zdrava in prava zunanja politika in tako je treba voditi!« — Slovanski kmetovalci združite se, da izvedemo združen vseh slovanskih kmetovalcev in potem bo uresničen tudi naš najvišji cilj — zelena internacionala. Kmetovalci vseh dežel, združite se!

(Pašičev govor.) Po govoru dr. Holmjece je imel Pašič velik in znamenit govor, v katerem je ostro povdaril, da je za edinstvo in državi. Na široko je razložil kako da je prišlo do sedanje ustave in opetovano je povdaril, da klerikalci (to je Korošec) po prevratu nikoli niso zahtevali avtonomije. Pašič je dejal dalje, najprvo naj se ustava izvede, da se vidijo njene napake, potem je šele mogoče govoriti o njeni reviziji. Mesto da se dosti govori, naj se raje pristopi k rednemu delu, ki ga država rabl. Končno je Pašič tudi povdaril, da bo treba seči po diktaturi, če ne bo šlo delo drugače naprej. Pašičev govor je napravil na vse globok utis in je silno poparil revizioniste, zlasti pa naše klerikalce, ki si niso znali pomagati drugače, ko da so po svojih kloakah začeli psovati. Ampak takole psovanje je tako brez učinka ko lajanje psa v luno.

(O duetu Pašič-Holmjec) piše »Slovenec«. Če je pomenil nastop Holmjece duel s Pašičem, potem gospoda Holmjece zelo obžalujemo, kajti na ves govor ozloma odgovor Pašiča ni črnil niti besede. Holmjec je bil torej že v prvi rundi popolnoma knock but.

(Ninčičev govor.) Tudi zunanji minister Ninčič je imel velik govor, ki je bil sprejet skoraj od vse skupščine z odobravanjem. Toplo se je zavzel zunanji minister za naše Korošce in v ostrih besedah je nastopil proti rovarjenju Madžarske. Izvajanja dr. Ninčiča so bila v tem oziru tako učinkovita, da je zaklical dr. Korošec, da naj madžarskega poslanika v Beogradu vlada internira. To bi pomenilo seveda vojno. (Radovedni smo, kaj je nato dejal novopečeni »pacifist« poslanec Kremžar!) Prav posebno nas pa veseli oni del Ninčičevega govora, ki zadeva Bolgarsko. Ostro je ločil Ninčič Bolgarsko Stamboljskega od predvojnega Bolgarske in povdaril, da bomo s Stamboljskijevu Bolgarsko živeli v prijateljstvu, nikakor pa ne s predvojno Ferdinandovo. Dogodki zadnjih dni so dali Ninčiču popolnoma prav.

(Le on ni govoril.) V deklaracijski debati so govorili voditelji vseh strank, samo dr. Korošec — je molčal, pa čeprav je bil od raznih govornikov ostro napaden in zlasti od Svetozarja Pribičevića, ki mu je celo dejal, da smatra on Korošca za političnega mrtveca, ker je tako pogosto menjal svoje nazore. Bog zna, kaj se skriva za molkom gospoda Korošca. Ali previdnost, ali malo strahu, ali morda tako težke in vsebinske misli, da jih ni kar tako povedati — ali pa morda — nič!

(Za koroške Slovence.) — V debati o vladini deklaraciji se je energično zavzel za naše nesrečne brate v tužnem Korotanu tudi podpredsednik zemljoradniškega kluba tov. Jovo M. Jovanović, ki je med drugim rekel sledeče: »Prišel je sem kancelar Seip. Z njim so se uredile mnoge zadeve, od katerih so bile nekatere na vsak način zelo koristne. Toda ena je ostala nerešena. To je vprašanje koroških Slovencev, vprašanje o slovenskih Solah na Koroškem, o pravici, da morejo Korošci v svojem materinem jeziku govoriti pri avstrijskih uradih, kakor je to določeno v smernem dogovoru. — To je vprašanje, ki bo vedno zadevalo naše Slovence, ki, kot vidite neprestano dvigajo to vprašanje in ki s polno pravico pričakujejo popolno rešitev.

(Vprašanje Reke) postaja vedno bolj težavno. Kljub jasni določbi rapalske pogodbe hočejo Italijani Reko za sebe. Da bi mogli dvigniti Trst, hočejo dobiti Reko. V zadnjem času poročajo listi, da nočejo Italijani izprazniti baroškega pristanišča drugače, ko da mi prepustimo, da postane Reka laška. Da bi mogla naša vlada na te več ko pretirane zahteve pristati, je izključeno. Govori se zato, da bi dobila naša država mesto Reke Zader z okolico, ki je Italijanom itak samo v škodo.

(Madžarska.) Dogodki na Bolgarskem so očitno Madžare zelo ožunčili. V madžarskem parlamentu je odgovoril na Ninčičev govor zunanji minister Daruvar. Njegov govor pomeni višek hinavščine. Pa ni čuda, če so postali Madžari tako junaški, ko jim pa dajejo Italijani na vseh koncih in krajih potuho. — Zloglasno društvo »Probujačih se Madžarov«, v katerem se zbirajo vsi zločinci, pa je celo pričelo javno hujskati na vojno. Ali vsi ti dogodki res ne morejo zdramiti naših ljudi, da bi že enkrat spoznali, da je treba vse sile koncentrirati, ne pa jih tritati z brezplodnimi debatami.

(Pomrhuško vprašanje.) Nemčija je svoje pogoje glede plačevanja vojne oškodnine že znatno zvišala, vendar ne še v tej meri, da bi Francozi pristali na nemške pogoje. Listi poročajo, da misli Angleška posredovati. — V Pomurju so bili veliki komunistični izgedi, ki so bili po hudih bojih likvidirani.

(Poljska.) Novi politiki ministrski predsednik, Witos, vodja kmet. stranke, je podal v sejm (tako se imenuje poljski parlament) program nove vlade. V notranji politiki bo posvečala vlada vso pozornost osiguranju miru. Nobenih nezakonitih organizacij ne bo vlada trpela. Tudi ne bo vodila nobene šovinistične politike. Skrbela bo, da spravi državni proračun v ravnovesje. Uvedlo se bo največje štedenje in bo v ta namen imenovan poseben komisar. V zunanji politiki se bo Poljska naslanjala na Francosko in skrbela za zboljšanje odnosov z državami male antante.

(V rumunski zbornici) je prišlo do hudih pretepov ob priliki razprave o nacionalizaciji premogokopa, ki je bil last avstrijskih državnih železnic. Liberalna večina je hotela izvesti nacionalizacijo tako, da bi prišel premogokop čisto pod vpliv Bratianovih (sedanji ministrski predsednik) bank. Torej čisto navadna korupcija pod firmo nacionalizma. Opozicija je proti temu načrtu odločno nastopila in vsem na čelu vodja kmetijske stranke Mihalesku. Vsi njegovega ostrega govora mu je predsednik zbornice odvzel besedo. Ker se pa Mihalesku ni hotel odstraniti z govorniškega odra, so ga s silo izvlekli z odra, pri čemur je prišlo do splošnega pretepa. Povsodi so kmetijske stranke steber boja proti korupciji.

Drobne vesti.

Dr. Ivan Šusteršič je praznoval svoj 60letnico. SLS je ta jubilej slovesno in veličastno praznoval.

Hrvaške republikanske zastave je vlada prepovedala. Počasi se spušta na Radića trda roka.

V zakonodajnem odboru je ostala vlada v manjšini, ker je nemški poslanec dr. Moser slovesal z opozicijo. Ampak to radikalne prav nič ne vznemirja.

Intendant blvskega cesarja Karla je bil aretiran, ker je cesarja ogoljufal za težke milijone.

V Maroku je prišlo do bojev med Španci in uporniki. Španci so imeli pri tem 45 mrtvih in okoli 200 ranjenih.

V Neapolju je izstopilo iz fašistovske stranke 40.000 delavcev.

Madžarska ne dobi mednarodnega posojila, ker je posojilo reparacijska komisija v Parizu z ozirom na protest male antante odbila. Grof Bethlen bo morda vendarle še moral iti v Beograd.

V Rusiji nameravajo odpraviti smrtno kazen s streljanjem. V bodoče se bodo obojencem odsekale glave s sabljo ali sekirko.

Splošen cerkven koncil misli sklicati papaz. Ker bi se koncilu udeležilo do 3000 škofov, bodo trajale predpriprave za koncil dve leti.

Francoska je iz Madžarske odpoklicala svojega zastopnika pri mednarodni razorožitveni komisiji. Mož je najbrže bolj pazil na lepe Madžarke, ko pa na madžarske zaloge orožja, kar je bila njegova dolžnost.

Otok Ciper se priključi Grški. Tako se je izjavilo vse prebivalstvo otoka.

V Albaniji so izbruhili težki nemiri. Katoliški Albanci so se uprli centralni vladi. Njihov upor je bil udušen.

Občni zbor konjerejskega odseka. V torek, dne 5. junija je bil v posvetovalnici »Kmet. družbe« občni zbor konjerejskega odseka. Občni zbor je otvoril predsednik Franc Zupančič, ki je pozdravil številno navzoče člane, zastopnika vlade svetnika Pavlina in živnozdravnika Černetca, zastopnika žrebčarne, poveljnika živinozdr. Slajpaha in živinozdr. Jankoviča, zastopnika konjerejskega odseka II g. Petovarja in Plaskana in zastop. Kmet. družbe inž. Laha. V toplih besedah se je spominjal

nato umrlega predsednika Kmetijske družbe Gustava Pirca in umrlega podpredsednika odseka g. Žarka. Govor so navzoči v znak žalosti poslušali stoje.

Predsednik je nato podal temeljito poročilo predsedstva in omenjal velike težave za vzdrževanje žrebčarne. Lansko leto je bila deputacija v Beogradu in izposlovala 200.000 Din podpore za žrebčarno; tudi letos je bila deputacija zopet v Beogradu, ni pa dobila nič.

Živinozdr. Tepina poda tajniško in blagajniško poročilo. Odsek je imel 33.113 Din in 84 para dohodkov in ravno toliko stroškov.

Preds. konjerej. odseka II g. Lovro Petovar pozdravi zbor te pozivlja na složno delovanje obeh odsekov, kakor je bilo to dosedaj. Oseba predsednika Zupančiča nam je porok, da bo delo konjerejskega odseka uspešno kakor je isto dosedaj. Nato poroča predsednik, da hočejo žrebčarno podrediti neki hrvaški žrebčarni. Če bi se to zgodilo, potem je konec naše konjereje. Sklene se protest proti podreditvi žrebčarne na Selu. Pismen protest se pošlje »Kmet. družbi«, pokr. upravi in vsem poslancom Slovenije.

G. Petovar se temu protestu priključa ter bo isto storil tudi on v imenu odseka II.

Nato so se vršile volitve. Z vzklikom je bil izvoljen predsednikom zopet g. Zupančič, za podpredsednika Ažman, za odbornike pa: g. Mol, Jan, Grad, Turk, Tepina, Furjan, Dikanik, Bukovec, Soljak, Kristjan in Bregar.

Pri slučajnostih se je govorilo o premovanju in se je sklenilo prepustiti tozadevno odločitev odboru. G. Turk priporoča, da se pazi, komu se dajejo konji v oskrbo, da ne bodo preveč trpehi. Predsednik omeni nato, da so žrebce vsem odvzeli, kateri niso zadostno pazili nanje, odnosno jih preveč izrabljali. Vsi žrebci so sedaj jako dobro oskrbovani. Nato zaključil predsednik občni zbor.

Škropljenje trt proti peronospori

Mokro, deževno vreme v početku meseca junija bo imelo najbrže za posledico skorajšen nastop paleža ali peronospore. Zato naj vinogradniki nikar ne odlašajo s škropljenjem.

Za škropljenje jemljemo galico ali bosnapasto.

Ker je galica sama močno kisla in bi trto opalila, moramo pridejati apna. Galice vzamemo za prvo škropljenje 1 kilogram, za drugo in tretje škropljenje poldrug kilogram na 100 l vode. V mokrih letih vzamemo za 1/2 močnejšo raztopino. Apna je treba dvakrat toliko kot galice.

Pravilno pripravimo galico tako-le: v polovici vode raztopimo galico, v drugi polovici vode apno. Apno vodo precedimo na to v večjo prazno posodo. V to vodo vlijamo v tenkem curku, med vednim mešanjem, raztopimo galice.

Ko je vsa zmes skupaj, preskusimo jo s fenolftaleinovim papirjem. Ako pomotoma kosček tega papirja v zmes, mora postati papir lep rdeč, če ne, je zmes še kisla in moramo apna še dodajati.

Nato gremo škropiti. Škropiti je treba vedno le na fino, da pada škropilna tekočina na trto kakor megla. To dosežemo, ako najprej škropilnico zaprto toliko pumpamo, da čutimo pri pumpanju že bolj trd odpor, potem še le odpremo pipico in polagoma pumpamo med škropljenjem dalje.

V značnem kotličku vsled tega stisnjen zrak tekočino lepo razpršuje. Pri škropljenju ne sme od trte teči, pač pa morajo biti vsi njeni deli dobro škropljeni, zlasti tudi grozdje in listi od spodnje strani. To dosežemo z dobrih, kolensatimi razpršilniki. Za drugo škropljenje vzamemo lahko širokoprešč razpršilnik, ki hitro in fino deluje.

Na dobri škropilnici in pravilnem škropljenju je veliko lažje. Trto po škropimo prav dobro in porabimo malo galice le z dobro škropilnico.

Če škropimo z bosnapasto, moramo vpoštevati, da se le-ta v škropilnici hitro usede, zato moramo med škropljenjem vedno mešati, ali pa napraviti v pumpi malo zarezo, da pri pumpanju nekaj zraka uhaja v tekočino in jo meša.

Uspeh škropljenja je v prvi vrsti odvisen od pravočasnega škropljenja. Tu velja sledeče pravilo:

Prvi škropi zgodaj. Kadar pade koncem maja izdaten dež, imaš tekom 12 do 14 dni pričakovati prve trose (prvi napad) peronospore. V tem času je vsakokrat treba trto izdatno škropiti. — Drugič je treba škropiti kmalu za prvim škropljenjem in sicer ne več kot 14 dni kasneje. Le v suhem vremenu se lahko škropi 3 tedne za drugim škropljenjem. — Tretjič je škropiti v prvi polovici meseca julija. Pri tem škropljenju je posebno potrebno poškropiti tudi grozdje. Trkratno škropljenje navadno zadostuje. Le če je vre-

me deževno in je treba škropiti v krajših presledkih, je potrebno tudi še četrto škropljenje.

B. Skalicky, Grm.

Gospodarstvo.

(Izvoz vina.) »Slov. Gospodarju« še enkrat v vednost. — Na vsa zavijanja »Slov. Gospodarja« ugotavljamo sledeče: Po preobratu je sklenila Češka trgovinsko pogodbo za uvoz vina z Italijo in Francijo in dovolila obema za uvoz kontingentiranega vina znatno znižano carino. Z Jugoslavijo pa, s katero je živela v najbolj prijateljskih odnosih pa take pogodbe ni sklenila, ker se tedanja vlada, v kateri je sedel tudi Korošec ni za to brigala. Ker »Slov. Gospodar« kot vsak hujskač, ničesar ne ve, mu povemo, da je bilo pred vojno v Pragi kakih 20 jugoslovanskih vinaren in med njimi tudi slovenska, ki je prodala zelo veliko vina. Da se ne vrši izvoz vina na Češko, temu so krivi klerikalci in tega ne ovrže nihče, pa če se »Slov. Gospodar« stokrat na glavo postavi! Manj govoriti o avtonomiji, pa raje več delati za gospodarski dvig dežele, samo v tem je rešitev za kmeta!

(Ves svet ve.) da je dvig ko tudi padec našega dinarja raste predvsem zaradi tuje, pa tudi domače (to je zlasti zagrebske) špekulacije. Samo »Slovenec« noče tega vedeti in piše še naprej, da je veljava našega denarja odvisna od tega, kar bosta rekla Korošec in Radić. V enem oziru bi bilo to celo mogoče, ker težko je reči kdo skače bolj ali dinar ali pa gospodin Radić v svojih govorih.

(Toča.) Po Goriškem, ljubljanski okolici, Dolenjskem in v drugih krajih je bila dne 7. junija huda toča, ki je povzročila ogromno škodo. Nikakor ne dvomimo, da bodo poskrbeli klerikalni poslanci, da bo priskočila vlada težko prizadetim posestnikom na pomoč.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar velja od 87,5 do 88,5, češkoslovaška krona od 2,62 do 2,65, angleški funt 410, francoski frank od 5,65 do 5,70 in laška lira od 4,05 do 4,08 dinarjev. 100 avstr. kron 12, 100 nemških mark pa 11 par.

(Naših bankovcev) je bilo pretekli teden v obtoku za 5517,4 milijone dinarjev. Kovinska podlaga je znašala 356,9 milijonov dinarjev.

(Uvoz naših konj) je Avstrija začasno, vsled kužnih bolezni, prepovedala.

(Čehi) so marca meseca izvozili za 100 milijonov č. k. več, ko pa uvozili, meseca aprila pa že za celo 186 milijonov č. k. Ni čuda, da stoji češki denar visoko.

(Poseben vlak Ljubljana-Praga in nazaj) se pripravila za prvo polovico septembra, da bo vsakdo lahko obiskal jesenski praški velesej. Vožnja bo po jugoslovanski za polovico ceno, po češkoslovaški pa za tretjinsko ceno. Za vizumsko ugodnost, stanovanja v Pragi itd. bo poskrbljeno. Podrobnosti o tem izletu se še objavijo. Prijave za obisk sejma sprejema Urad ljubljanskega velesejstva v Ljubljani (telefon int. 140), ki daje tudi vsa poslušala.

(Pri Jadranski banki shranjene rentne knjižice naj se dvignejo!) Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja: Po zaprosilu Jadranske banke, podružnice v Ljubljani, oddelke za reparacijo, z dne 23. maja 1923 se pozivljajo stranke, ki so svojčas tej banki radi reparacije oddale rentne knjižice pošne hranilnice na Dunaju e vojnem posojilu, a knjižice še niso dvignile, da jih dvignejo pri podružnici Jadranske banke v Ljubljani ali pa jih od nje pismeno zahtevajo. Za umrle lastnike naj prevzamejo knjižice, ali pismeno zahtevajo njih dediči. Če zapuščinska obravnava še ni končana, naj pa dediči prijavijo knjižice zapuščinskemu sodišču, da jih to rekvirira od Jadranske banke.

(Mariborske cene.) Goveje meso I. vrste od 26 do 27,50, II. od 24 do 25, III. od 22 do 23; teletina od 24 do 25, svinjsko meso od 35 do 40, slanina 38,75, prekajena slanina 42, mast 42 do 45, kokoši po 50 do 60, piščanci po 40 do 45, mleko (liter) po 3 do 4, smetana (liter) po 15 do 16, sirovo maslo po 53 do 56, jajca (kos) po 1,25 do 1,50, kava po 80 do 45, sladkor (prah) po 29, kristal po 26, v kockah 28; moka št. 0. 8, št. 1 7,50, št. 4. 7, št. 6 6,25, koruzna moka 4,50, pšenični zdrob 8,50, ajdova moka od 9 do 8, sladko seno (cent) po 150 do 200, ovsena slama po 125 do 130, trda drva (kubični meter) 170, mehka 110, zgodnja salata (kg) 1, glavna od 2 do 3 in grth v stroju 15 dinarjev.

(Zagrebski žitni trg.) Pšenica (76 do 77 kil) 400 do 420, rumena koruza 260 do 270, bela 280 do 285, rž (71 do 72 kil) 350 do 365, ječmen za pivovarne po 325 do 340, ječmen za krmo po 290 do 300, oves po 285 do 295, fižol pisan po 500 do 600, bel po 450 do 550, moka št. 0 po 650 do 675, št. 2 po 625 do 650, št. 4 po 600 do 625, za krmo po 200 do 210, ržena po 475 do 500, drobni otrobi po 150 do 160 in debeli po 200 do 220 dinarjev za 100 kilogramov od vojvodinske tvornice postaje.

(Budimpeštanski žitinski sejem.) Voli prvovrstni od 920 do 1050, II. vrste od 700 do 850, III. od 400 do 650, krave od 790 do 400, teleta od 780 do

500, svinje od 1800 do 1450 madžarskih kron za kg žive teže. (Ena madžarska krona je nekaj nad 6 vinarjev.)

(Stanje letine v Srbiji.) Trgovska in obrtna zbornica v Beogradu je zbrala po svojih poverljivih podatke o stanju letošnje žetve. Po teh podatkih so za sedaj izgledi za jesenske posetve zelo dobri, za letne dobri. Žito je povsod povsod dobro. Koruze je bilo za 30 odstotkov več posejane ko lani in kaže dobro. Slijeve in vinogradi obetajo tako dobro, ko še ne izlepa. Krme bo v dveh tretjinah Srbije dovolj v eni pa premalo.

(III. Ljubljanski vzorčni velesejem od 1. do 10. sept.) Število prijav vsak dan raste in je le še malo razstavnega prostora v paviljonih na razpolago. Zato vabimo vse, ki nameravajo razstaviti, da se čimprej prijavijo, najkasneje do konca tega meseca, drugače se prost prostor dodeli tujcem. Po soglasni sodbi domačih in tujih posestnikov je lani sejem v vsakem pogledu dobro izpadel. Zato vlada za letošnji jesenski velesejem še večje zanimanje. Obisk bo še večji nego lani, posebno iz južnih krajev naše države, od kjer se pripravljajo še posebni vlaki obiskovalcev. Tudi iz inozemstva sta napovedana dva posebna vlaka. Skrbeti moramo zato, da po-kažemo svetu na kako visoki stopnji že stoji jugoslovenska industrija, obrt in trgovina. Ponovno vabimo vse pridobitne kroge, da nas v tem stremiljenju v njih lastno korist blagohotno podpre ter se pravčasno prijavijo kot razstavljalci. Vse informacije daje dragovoljno brezplačno pismono v ustmeno Urad Ljubljanskega velesejma v Ljubljani. Gospodarska cesta (telefon int. 140).

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elizafrud! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor Francoščan! Je al 1. specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih al 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5 odstotkov doplatka razpoložljivi: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elizafrud št. 344 Hrvatsko.

Kmetijsko šolstvo.

Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca junija t. l. naslednja strokovna predavanja in sicer:

- Na Kramskem:**
V nedeljo, dne 17. junija t. l.:
v Trebeljevem o splošnem kmetijstvu (Ambroz),
v Tunjicah o sadjarstvu (Marinček),
v Sv. Gori pri Litli in na Vidri o poljedelstvu, živinoreji in sadjarstvu (Jereb),
v Ratečah, obč. Stara Loka o živinoreji in travništvu (Hladnik),
pri Sv. Vidu (Okraj Logatec) o živinoreji in vrednosti pravih kmetijskih in gojiščnih lin (Matjašič),
v Sodražici o sadjarstvu (Zdolšek),
na Krki poljedelstvu, tečaj (Okorn).
V nedeljo, dne 24. junija t. l.:
na Catežu in pri Sv. Križu o kmetijstvu in občinskih organizacijah (Gregorec),
Zalogu (okr. Kamnik) o poljedelstvu (Matjašič),
v St. Lovrencu o vinarstvu in sadjarstvu (Kajol),
v Skofljah Lok o živinoreji (Hladnik),
v Čepeljah in Starem trgu o živinoreji in živništvu (Konda),
v Lesah o hlevskem gozdu in umetnih gozduh (Sestrič),
v Cerklju o kmet. statistiki (Matjašič),
v Novih Lazah (Kočevje) o živinoreji (Zdolšek),
na Robu čebelarstvu (Okorn).

- Na Stajerskem.**
Pri Sv. Primožu na Pohorju o pridelovanju krme in o pospeševanju živinoreje (Wernig),
pri Sv. Antonu v Slov. gorah o splošnem kmetijstvu (Strekeli),
pri Sv. Barbri v Hlozoh o vinogradništvu (Zupanc J.),
v Zg. Ponikvi o živinoreji (Zupanc M.),
v Dolini in Bokraču (Prekmurje) o vinoreji in sadjarstvu (Pavlica).
V nedeljo, dne 24. junija t. l.:
v Remšniku o pospeševanju živinoreje in sadjarstvu (Wernig),
v Zavrču o vinogradništvu (Zupanc J.),
v Končah o okrajni organizaciji za povzdgo živinoreje (Zupanc M.),
v Sebeborcih in v Vaneči (Prekmurje) o vinoreji in sadjarstvu (Pavlica),
v Spod. Bistrici (Prekmurje) o boleznih in škodljivcih naših kult. rastlin (Vojak).

Turški Pavliha.

Nasradin-hodža prehitel osla.

Nekega dne se odpravi Nasradin-hodža v gore dirva sekat. Toliko jih je nasekal in naložil oslu, da se je revež pod težo komaj premikal. Spotoma ga sreča neki človek in ko vidi, kako leno stopa osel, reče Nasradinu-hodži:

»Hodža, zakaj ne vzameš nekoliko popra in ga zanes oslu pod rep, boš takoj videl, kako bo hitel.«

Nasradin-hodža ga sluša in dene oslu nekoliko popra pod rep. Komaj začuti uboga žival poper, zbežala, se spusti v dir in Nasradin-hodža ostane daleč za njim. Nasradin-hodža se spusti za oslom, a ta divja tako hitro, da ga ne more dohiteti.

Bežec za oslom, se začne Nasradin-hodža čuditi in si misli:

»Glej ga no, prošim te, kaj je naredilo malo popra iz mojega osla: niti z očmi ga ne dosežem. Kako bi bilo, če denem tudi sebi nekoliko popra, da vidim, kakšna coprnja je to!«

Rečeno — storjeno! A ko začuti Nasradin-hodža poper, ni vruga, da leti. Človek bi mislil, da se niti ne dotakne zemlje z nogo. Dohiti osla, ga prehitil in ko pride do svoje hiše, je osel že daleč za njim. — Priteče pred hišo, a samo zakriči ženi:

»Žena, odprti vrata, osel že prihaja, jaz ga grem, in te hiti dalje.

(Na srednji kmetijski šoli v Mariboru) prične drugo šolsko leto dne 1. oktobra 1923. — Namen srednje kmetijske šole je, da se nje učenci izobražijo praktično in teoretično v kmetijski stroki tako, da morejo z uspehom voditi manjša in srednja privatna in državna posestva ter dobro opravljati državno službo kmetijske stroke. Nauk v srednji kmetijski šoli traja tri leta, a četrto leto je posvečeno izključno praktičnemu izpopolnjevanju in specializovanju. Šolsko leto traja od 1. oktobra do konca julija naslednjega leta. Vsi učenci so eksternisti (izven zavoda stanujoči in oskrbovani). Za učence ni predvidenih nobenih stipendij. Pogoji za sprejem so: a) starost najmanj 15 a ne preko 19 let; b) najmanj z dobrim uspehom dovršena popolna meščanska šola ali nižja realka oz. gimnazija ali dvoletna nižja kmetijska šola. (Poslednji morajo napraviti sprejemni izpit iz slovenskega, odnosno srbohrvatskega jezika, matematike in geometrije, fizike in zemljepisja). Ako so dotičniki razun prvo navedenih šol absolvirali še kako drugo kmetijsko šolo ali kako kmet, prakso ali so predvsem kmetijski sinovi, imajo prednost; c) lepo vedenje; d) državljanstvo kraljevine SHS; e) telesno in duševno zdravje, kar utanači tudi šolski zdravnik pred sprejemom v šolo. Prošnje za sprejem, pisane lastnorčno na celo polo in kolekovane s triinajst dinarji, je poslati do 15. julija t. l. direkiji srednje kmetijske šole v Mariboru. Prošnji je priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. zdravniško izpričevalo; 5. izpričevalo o navedenosti pri onih prošilcih, ki ne vstopijo v šolo neposredno iz kake druge šole; 6. odpustnico pri onih prošilcih, ki prestopijo iz drugih šol; 7. kratek opis življenja. Obvestilo o rešitvi prošnje se dostavi po pošti vsakemu prošilcu.

Za naše gospodinjke.

»Ženski svet«. Izšla je 5. številka »Ženskega sveta«, ki ga izdajajo naše vrle Primorke. — Oprema »Ženskega sveta« je zelo lepa in dela čast izdajateljicam. Še bolj pa zasluži pohvalo bogata vsebina, ki jo prinaša vsaka številka »Ženskega sveta«. Poleg lepih in poučnih člankov prinaša »Ženski svet« zelo raznovrsten in nadvse praktičen listek, ki bo dobrodošel vsaki gospodinjci, oni na deželi prav tako ko gospodinjci v mestu. Razen tega seznanja »Ženski svet« svoje bralke z ženskimi gibanjem po drugih deželah in priporočamo list tudi zategadelj slovenskim gospodinjicam. Zlasti bo pa razveselila vse gospodinjke priloga »Ženskega sveta«, ki prinaša razne načrte krojev, potem načrte za ročna dela itd. Priporočamo, da se dobe posamezni kroji pri upravi »Ženskega sveta« v Trstu (centro, ceselno postale 384) za naročnice po 1.30 lire (okoli 6 dinarjev). »Ženski svet« se naroča pri Jugoslovanski Matici v Ljubljani.

Polži na vrtu.

V »Ženskem vrtu« se priporoča zatiranje polžev na vrtu na sledeč način. Naredi se moka iz sveže žganega apna in cimenta. Ker pa umori taka moka polža le tedaj, če mu pride na kožo, zato se posipa apno in cement rano zjutraj, ko lažjo polži naokoli in sicer samo ob suhem vremenu. Ko pridejo polži v dotik z apnom in cementom, izcejajo sline, počrne in poginejo. Starejši polži pa dostikrat uidejo smrti, zato je treba posipati apno-cementasto moko po dvakrat na dan par dni zaporedoma in sicer v presledku 10 minut. Kdor troši apno in cement, si ne sme umivati rok in obraza z vodo, ampak z oljem in šele potem si izpere z milnico. Dobro je tudi, da si vsak pred posipanjem moke nazeže obrvi z oljem.

Mastno posodo
se zelo lepo očisti, če se pridene topli vodi nekoliko ržene moke, ki je bila prej zmešana v mrzli vodi. Pri tem ostanee roke mehke, dočim jih soda razjeda. Na isti način se tudi prav lepo čisti srebrna posoda.

Krompir kot mlo.

Svilene rute in tkanine, ki so barvane s slabimi barvami, izgube v perilu dostikrat barvo. Zlasti se to dogaja, če se rabi soda ali kako drugo močno mlo. Temu se more odpmoči na ta način, če rabimo mesto mila krompir. Krompir se skuha na pol mehko, tako, da ne razpade v roki. S tako skuhanim krompirjem se potem drgne umazano blago ravno tako ko z milom. Ne premastne madeže se na ta način sigurno in z lahkoto odpravi.

Raznoterosti.

(Divjaštvo inštorov.) V Trstu se je zgodilo sledeče: Fašist Angelo Crenne je bil ubit od nepoznanec. Nato so prijeli fašisti komunisti Marija Beretca, ki ni bil z umorom fašista v prav nobeni zvezi, ga posadili na avtomobil in ga odpeljali pod Katinaro, kjer so mu odrezali spolovilo in ga nato pustili ležati v največjih mukah. Berce je skoraj nato umrl, njegova mati pa je od žalosti znorela. Nobenemu zločincu pa se ni zgodilo ničesar.

(Zid iz — zraka.) Če bi kdo še pred kratkim časom govoril, da bodo ljudje delali zid iz zraka, bi ga gotovo vsi proglasili za norca in ga poslali na — Studenec. Toda danes je zid iz zraka resnica. Francoska tverka Voisin za letala je izdelala v Parizu več hangarjev (shramb za letala), ki nimajo nobenih trdnih delov. Zidovi hangarja obstoje iz dveh sten neke gumijevke tkanine, med katerima je stisnjen zrak. — Vseled stisnjene zraka so tkanine tako trde, da nosijo strehe. Prednost tega zračnega zidu so izredna lahkosta, enostavnost izdelave in poleg tega je treba samo par ljudi, da se hangar razstavi in prenese na poljuben kraj.

(Atene brez vode.) Glavno grško mesto Atene so — brez vode. V Atenah je sluzil kot vodovod še vedno vodovod iz rimskih časov. Ta se je pa sedaj na enem mestu zrušil in tako so Atene brez vode.

(Velikanski potres.) Je bil v Perziji in je trajal nepretrgoma pet ur, od enajstih ponoči do 4. ure zjutraj. Pri potresu je poginilo več tisoč ljudi in mesto Turbat-i-Hidari je popolnoma zrušeno.

(Žene v angleškem parlamentu.) V sedanjem angleškem parlamentu sta samo dve ženi in sicer lady Astor in lady Wintrigham. Sedaj pa sta dobile tretjo družico. Pri dopolnilnih volitvah za mandat Philipsona, ki je moral vsled bolezni odložiti mandat, je bila izvoljena njegova žena. Zanimivo pa je to, da je bila pripadatelj liberalni stranki, dočim je vstopila žena v konservativni klub. Gospa Philipson je bila pred poroko izgralka.

(Vseeno se pije v Ameriki.) Kljub strogim prepovedim točenja alkohola se v Ameriki pridno pije. Kazni so sicer stroge, vsakega pijanega človeka fotografirajo, a vse to nič ne pomaga. Nekdo je celo izračunal, da bodo v dveh letih, če bo šla stvar tako naprej, vsi Amerikanci od 15. do 80. leta fotografirani v policijskem listu. Edino v eni stvari je prepoved alkohola zelo »ugodno« delovala, da je razvila tihotapstvo z alkoholom do neverjetne višine. Od te »kupčije« so nastali kar novi milijonarji. Odpor proti alkoholni prepovedi vedno bolj raste in prihodnje volitve predsednika države se bodo vršile samo pod geslom za ali proti alkoholu. Vse izgleda, da bodo »suhi« propadli.

(Na ameriško-mehikanski meji) so našli 32 trupel Evropejcev. Sodi se, da so bili to italijanski izseljenci, ki so hoteli priti preko Mehike v Zedinjene države, katere pa so na meji Mehikanci oropali in ubili.

(Rekord proizvodnje.) Ameriška avtomobilska tvrdka Ford izdela dnevno 6000 avtomobilov. Povpraševanje po avtomobilih pa je tako veliko, da niti to število ne zadostuje.

(Fašisti in bikoborbe.) Fašisti hočejo popolnoma posnetati stare Rimljane. Ker so bili v starem Rimu boji z divjimi zvermi na dnevnem redu, so upeljali fašisti kot nasradin-hodža in tat.

Pride neki tat v hišo Nasradina-hodže, pobere mnogo stvari in jih odnese. Nasradin-hodža vidi, kaj dela tat, a se ga ne upa prijeti, temveč pobere vse, kar je ostalo, natovori samemu sebi na ramena in gre za onim tatom. Tat pride do svoje hiše, a Nasradin-hodža za njim k vratom. Tat se okrene in ga vpraša:

»Kaj hočeš tu?«

»Mar se ne selimo iz one hiše v to?« mu odvrne Nasradin-hodža.

Nasradin-hodža opehari sodnika.

Nasradin-hodža se je spril zavoljo neke stvari z nekim znancem in ker nista mogla poravnati zadeve na miren način, gresta oba k sodniku, da jima sodi. Nasprotnik Nasradina-hodže vzame latvico masla in jo skrije pod haljo, da jo izroči sodniku. Nasradin-hodža je to videl in je prav dobro vedel, zakaj nosi maslo, ker pa sam ni imel kaj nesti sodniku, vzame velik kamen in ga skrije pod haljo. Tako stopita oba pred sodnika.

Ko jima je sodnik zaslišal, premišljuje:

»Oni mi je že dal, kar je imel, ta pa še ne, a nekaj ima pod haljo in mi mežika z očmi, gledal bom, da dobim tudi to!«

Ko je tako premišljal, razsodil Nasradin-hodži v prid, a onega drugega odpravi praznih rok. Ko ostaneta sodnik in Nasradin-hodža sama, vpraša sodnik:

domestilo bikoborbe, kljub protestom ljubiteljev živali. Prve bikoborbe se je udeležil kot gledalec tudi Mussolini z vsemi ministri. — Sicer pa niso bikoborbe za Rim nobena novost. L. 1492 je ob priliki zavzetja Granade priredil španski poslanik v Rimu prvo bikoborbo. 8 let kasneje se je vršila druga, katero je gledal tudi papež Aleksander Borgia. V tej bikoborbi je nastopil tudi papežev sin Cesare Borgia, ki je pred očmi papeža ubil bika.

(Strašen zločin devojke.) V nekem angleškem mestu je živila bogata rod-bina Sparson, ki je imela hčerko, slovit po lepoti, bogastvu in neustrašenosti. Sele 16 let staro dekle se naenkrat zaljubi v de-lavca, očeta troje otrok. Ni minilo dosti časa in dekle je imelo ljubavno razmerje z de-lavcem. Njena mati se je temu odločno upr-la in zato si je izmislila dekle grozno osveto. Svojege dveletnega brata, ki je bil ljubje-nec matere, je popeljala v hlev in ga obe-sila. Nato pa je obesila še sebe. V pismu, ki ga je pustila, je izjavila, da brez njene-ga »fanta« ne more živeti in ker ji mati to ni pustila se mašuje in vzame seboj brata, brez katerega ne more živeti mati. Upa, da je prizadejala materi tak udarec, da bo imela za vse življenje dosti.

(Norec z britovko.) Pod tem naslovom je izšla v Rusiji brošura, ki se ostro norčuje iz Lenina. Brošura je zato seveda prepove-dana. Kljub prepovedi pa se silno čita in vsled nje je cena brošure zelo narasla. V Moskvi se plača samo za enkratno čitanje brošure 900 milijonov rubljev, dočim na de-želi je do 200 milijonov.

Odgovori somišljenikom in prijateljem.

IZ LISTNICE POSLANČEVE.

O. K. v S. S. — Pismo prejel in bom tudi posredoval pri drugi instanci, dasi tam nima mnogo izgleda. Poznam tozadevna na-vodila. Zato stvar ni tako lahka, kakor vam izgleda. Upanje na uspeh bi bilo šele pri ministrstvu, a to danes ni zasedeno. Sporo-čim vam svoječaso pismo.

Tov. Majcen. — Obe prošni prošni prejel. Prvo (slučaj iz S.) izročil ministru pošte. Obiljublji je prošilcu ustreči, ako je na zaprosnem kraju kako mesto prazno. — Drugo prošnjo oddal v ministrstvu pravo-sodja. Govorili tudi z ministrom. Vse zavisi seveda od poročanja onih, ki so sodili. Pri tej priliki se je primerila — kolikor se spo-minjam od lanskega in predlanskega leta — neljuba pomota in nisi priložil kolekov. Jem-ljem na račun jesensko vabilo. Zdravo!

Tov. Šemrov. — Prejel in oddal ter pri-poročil. Referent se je čudil, da se odpusti-telj še ni izvršil in misli, da je moral pri-zdati nekaj zagrešiti. Predvsem mora torej to poizvedeti. — Ti si pa preveč kolekov po-slal in jih o priliki dobiš v tajništvo. Po-zdravljeni!

Tov. Urek. — Bil dvakrat v finančnem ministrstvu, pa predlog še vedno ni prišel iz Lj. Meni je to nerazumljivo, ker si mi pisal, da je od tam bil odpislan med 10. in 20. majem. Morda se obrneš pismeno v Lj. sam, kaj je na stvari. Zdravo!

M. F. v P. — V stvari so nastale težko-če. Od pristojnega nadzornika je prišlo novo poročilo poznejšega datuma, ki stvar v čisto drugo luč postavlja. Zahtevano je po-jasnilo.

F. P. v S. L. št. 35. — Pritožba je bila pogrešno naslovljena na napačno minist-rstvo. To sem popravil in oddal s priporo-čilom na pravo mesto. Po dospelju aktov iz druge instance bo mogoče šele videti, kaj bo mogoče ukreniti.

Podružnica S. P. D. Kranjskegora. — Vaša prošnja odšla v Lj. k pokr. upravi na mišljenje iz ministrstva za kmetijstvo še 20. maja, a je do tega trenutka, — to pštem 9. junija — še ni nazaj. Kakšen moj tovarš iz klerikalnega kluba bi zaklel: »Ja, ta pro-bleti centralizem!« — V tem slučaju bi mo-gel jaz pristaviti samo: »ljubljeniki!«

III. letnik trg. akad. Lj. — V minist-rstvu sem sicer interveniral vam v prilog, žal, brezuspešno. Minister nima v te svrhe v proračun predvidenega kredita in zato vam nič dati ni mogel. Odbita prošnja je poslana od tukaj 6. 6.

Vržel (vprašanje odškodnine za odvzeto zemljo železnici). — Govoril z ministrom ter bil takoj sprejet tudi od inženjerjev, ki dela vodijo. Jutri (10. 6.) gresta gg. Jovan-ovič in Stefanovič na politični obhod k vam. Vsakemu se odvzeta zemlja plača po starih avstrijskih zakonih o razlastitvi, ki so še v veljavi, tako tudi vam.

Intervencija za živinsko sol. — To je dolga historija, ki se je pa že lani končala. Pri upravi monopola in finančnem min. so obljubili, da bodo predložili izmeno zakona o monopolu št. 8, do tedaj pa tolačili para-graf o industrijski soli tako, da bodo tudi živinsko sol dajali pod tem naslovom. Na-

(Društvo mož, katere mučijo žene) je bilo osnovano v Halifaxu v Ameriki. Na-men društva je, da se uboge žrtve zakon-skega jarma sestanejo na velikonocni po-nedeljek in da si pri plačji medsebojno po-tožijo gorje in pozabijo na batine, ki jih prejemajo od svojih boljših polovic. Sesta-jali bi se tudi večkrat, če bi se upali. Vprašanje pa nastane, kako so bili ubogi možje sprejeti od svojih žen drugi dan, ker so predolgo izostali. Slabe obresti rodi to društvo »šlap«.

(Otok propadel.) Ob priliki zadnjega hudega potresa v Chile, o katerem smo poročali, je izginil 1300 milj od chilenske obale oddaljen otok. Chilenska vlada je pošljala na otok svoje izgnance. Na Otoku je bilo polno prazgodovinskih kulturnih spomenikov. Sodijo, da je bil otok ostanek sveta, ki se je pogreznil v morje.

(Zemlja, ki ne pozna davkov.) Radičev ideal zemlje brez davkov vendarle nekoč obstoji. V bližini Hebridov je mali otoček Saint Kilda, ki sicer spada pod Anglesko, ki ga pa je malokateri Anglež pozna. Pa tudi prebivalci otoka se za Angleže zelo malo brigajo. Volitvno pravo na otoku ne poznajo, zato pa tudi ne plačajo nobenih taks in davkov. Prebivalci žive v idealnem miru in uboji so popolnoma nepozna-ni. Mir je bil na otoku Saint Kilda samo enkrat moten, ko so nemški aeroplani bombardirali brezlično postajo na otoku. Tedaj je dobil otok en kanon, ki so ga pa tudi samo enkrat sprožili, namreč tedaj, ko je bilo sklenjeno premirje, za katero pa so izvedeli šele par mesecev pozneje.

J. M. v N. m. — Vaša prošnja je morala iti še na odeljenje za mednarodne ugovore, da se tam uradno utrdi upravičenost za vaš sprejem. Je že tako, čim težje človek čaka, tem daljša je pot.

Vsem, ki iščejo potnih pravic v Ameri-ko. — Vseled rešenja ministra za socialno politiko sestavljena komisija, je v soboto popoldne končala v Beogradu svoje delo. Letošnji kontingent izseljencev, ki so ga Združene države Sev. Amerike določile naši državi, je podelila tako, da odpade na Slo-venijo 897 izseljenških dovoljenj. Na pod-lagi števila došlih prošelj je na posamezna glavarstva razdelila to število zopet tako, da odpade n. pr. na novomeško okr. glav-arstvo 60 dovoljenj, na Krško 50, Cramelj 50, Kočevje 250 itd. Okrajni glavari dobe v kratkem navodila, kako naj to število izko-ristijo in koga naj odlože na prihodnje leto.

Pravilnik odreja, da so prve na vrsti žene, ki potujejo k svojim možem, v drugi vrsti pa so otroci, ki gredo v Ameriko k svojim staršem, v tretji onih, ki so bili že na potu, pa so bili vrnjeni. Za temi pridejo na vrsto šele oni, ki ne spadajo v prvo naštetje sku-pine. Gospodje okr. glavari pa ne bodo imeli končnoveljavne besede, ker bodo svoje predloge morali poslati komisiji v Beograd, ki bo izrekla svojo končnoveljavno besedo. Prosim vse čitatelje »Kmet. lista«, da opo-zore vse one, ki se za to zanimajo, da ne bodo po nepotrebnem trošili denarja, zamu-jali časa in nadlegovali uradov. Zlasti naj se čuvajo agentov, ki obetajo, da bodo za denar komu izposlovali zaželjeno izseljen-sko dovoljenje. Komisija, ki bo potrdila od okr. glavarija izdelane predloge sestoji iz za-stopnika ministrov: za soc. politiko, za no-tranje in za znanje zadeve. Vrhutega bomo tudi poslanci storili svojo dolžnost, zato ne delajte nepotrebnega romanja in štedite de-nar!

IZ LISTNICE UREDNIKA.

J. A. v T. — Pokrajno apno dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani in sicer na de-belo v vrečah po 80 kg po 6 dinarjev kilo-gram, na drobno pa (najmanj 5 kg) po 7 dinarjev kilogram. — Vašo pesem priobči-mo po možnosti.

Prekmurje. — Prosim našega dopisnika, da nam pošlje ono številko »Novine«, kjer je objavljen spomin pok. Pirca, da shranimo klerikalno barabstvo, da bodo še pozni ro-dovidi videli, kakšnih podlosti se je posluževal list, ki ga urejuje duhovnik in narodni po-slanec Kleki.

Brezice. — Dopisov, ki ste jih poslali že drugim listom, ne moremo prebčevati. Pro-simo, da jih upoštevate.

— Ali kadite?
»Ne!«
— Ali pijete?
»Ne!«
— Ali kratekate?
»Ne!«
— Ali vas mičejo ženske?
»Ne!«
— Pa, kaj za vruga Vam bo potem dolgo življenje?
Ni bilo odgovora.

Oče: »V tvojih letih se še nisem nikdar zlagal.«
Sin: »Kdaj pa si potem pravzaprav že začel lagati?«

Teško vprašanje.

Prijatelj Janez se pogovarja s Petrom. Janez: »Kaj praviš, Peter, ali so ne mescu ljudje?«
Peter: »I seveda so!«
Nato misli Janez dolgo in mučno in nato reče:

»Oh, kakšen dren mora biti na luni te-daj, ko je zadnji kraček.«

Salomonška razsodba.

Med potniki v železniškem kupeju se vname oster prepri. Debeli dama zahteva, da se okna zapro, ker li prepih škoduje. Sub gospod pa zahteva, da se okna odpro, ker da se drugače zadušijo. Prepri postane vedno večji in pokličejo zato sprevodnika. »Umrem,« mu pripoveduje debelebarica, »če so okna odprta, kajti vsled prepriha me za-dene kap.« — »Zadušim se,« vzkligne suhač, »če so okna odprta!« — Sprevidnik misli in ugiba ter pregovarja, toda ne najde izhoda. Tedaj pravi nek potnik sledeče: »Najprej od-primo okna in debelebarico zadene kap. Po-tem zaprimo okna in suhač se zaduši. Ko bosta oba mrtva, bomo imeli mir in stvar je rešena.«

